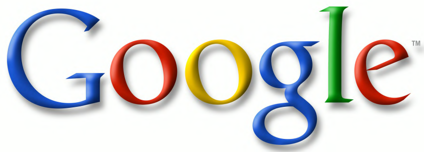
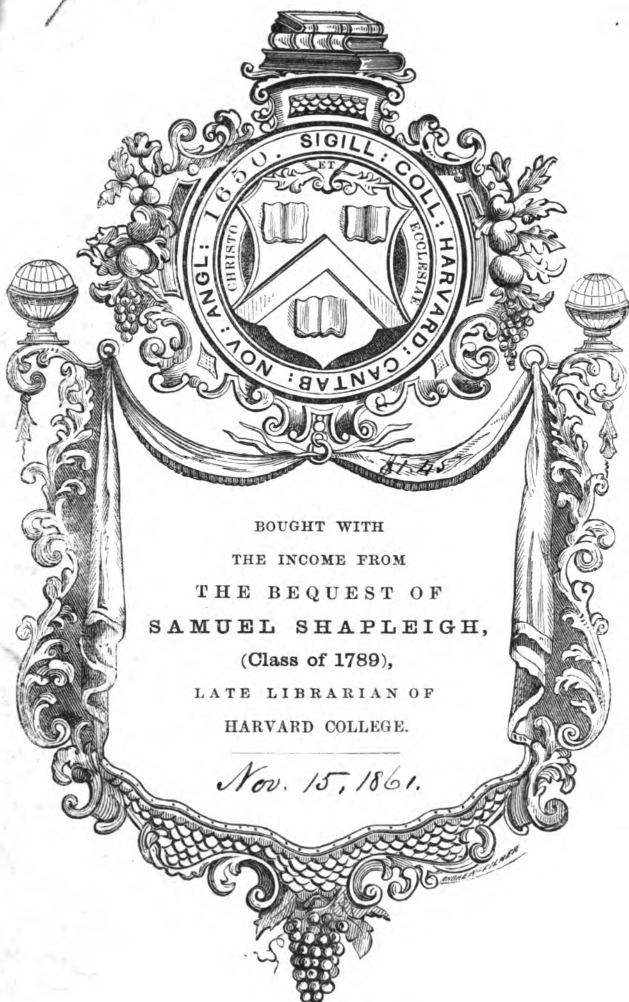
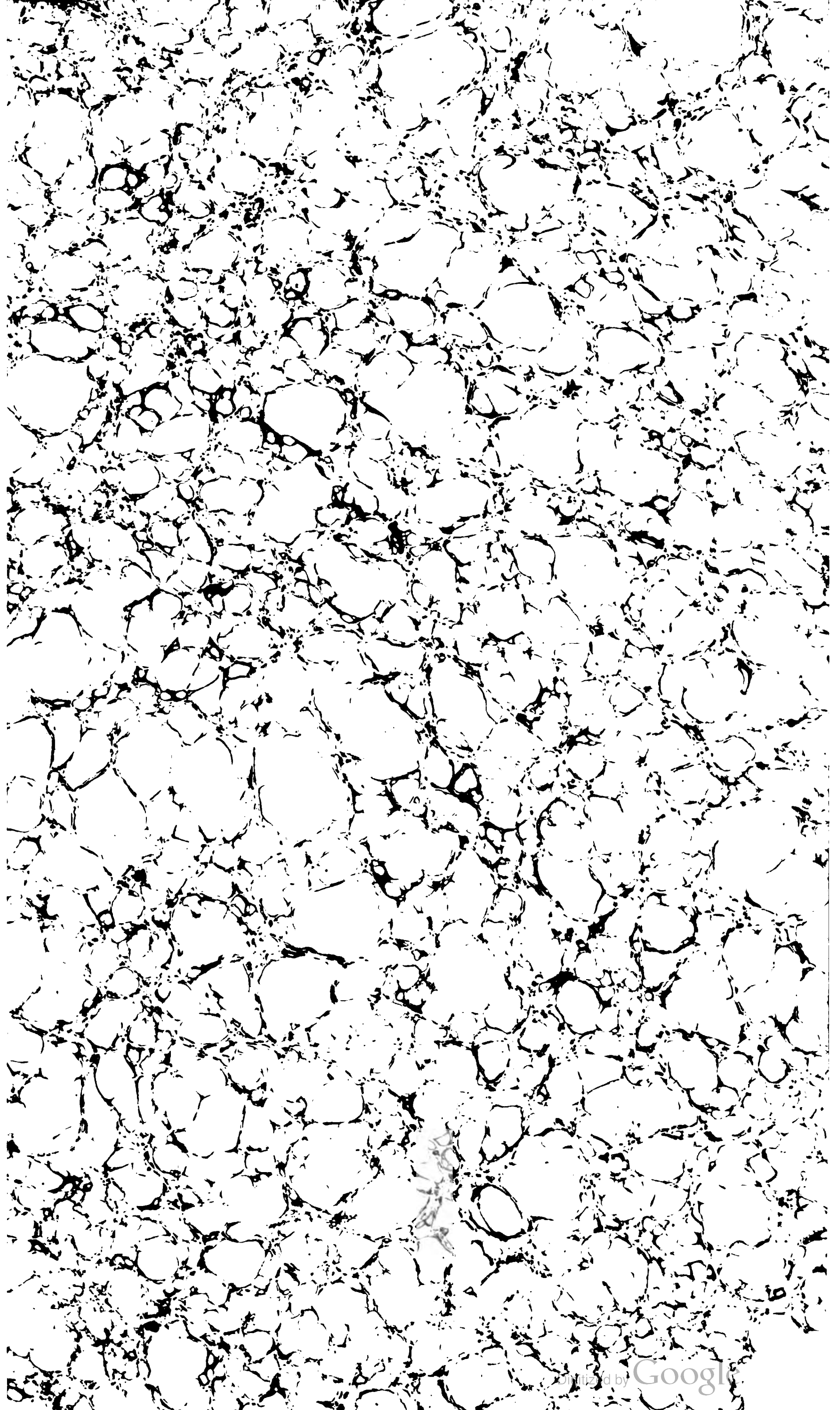

SIGILL: COLL: HARVARD: CANTAB: NOV: ANGL: 1650.
CHRISTO ET ECCLESIAE
BOUGHT WITH
THE INCOME FROM
THE BEQUEST OF
SAMUEL SHAPLEIGH,
(Class of 1789),
LATE LIBRARIAN OF
HARVARD COLLEGE.
Nov. 15, 1861.

Poesia popurala.

COLINDE

(Christmas Carols &c)

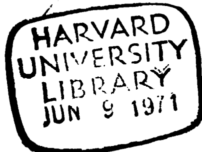
culese si corese

de

At. Marianu Marienescu.

Pest'a 1859.

Cu tipariulŭ luĭ J. Herz.

Ce mica fù si Rom'a
  Candŭ cautĭ, a eĭ urdĭéla ;
Din sîmbure, întocma
  Si cedrulŭ ĭese afara.

A n. M u r e s ĭ a n u.

Fusĭ mica, romanime !
  Càcĭ timpulŭ te ascunse ;
Dar' marea viĭtorime,
  La fiiĭ teĭ, ajunse !

At. M. M.

Fratîloru romani!

Iéta, presentŭ si a dou'a carte din poesi'a popurala, — Colindele.

Aceste suntŭ cantece popurale, religióse si lumescĭ, si ele facŭ o clasa destinsa, si îndependinta în poesi'a popurala romana.

Colindele fura pene acù de totŭ nebagate în séma, câtŭ nicĭ se sciá despre objetulŭ sĭ spirtulŭ poeticŭ alŭ lorŭ. Eu descoperŭ în ele poesi'a cea maĭ vechĭa popurala, unŭ tesauru mare, si me sîmțŭ fericitŭ, cà eu 'lŭ potŭ darui literatureĭ romane, nu numaĭ aceleĭ de acì, ci si aceleĭ de peste Carpatĭ!

Se ne îngrijimŭ, ca în tóta dîu'a se facemŭ ceva pentru edificiulŭ celŭ mare a

literaturei natiunale, si viitoriului nostru, càci pene facemŭ astadi ceva, pe mane ne asiĕpta alt'a, si inca multe suntŭ indereptŭ!

Si ce am avé de a face ceva mai pretiuitŭ, decâtŭ pentru nemurirea spirtului natiunalitatii romane? atunci, candŭ tóte celelalte trecŭ, dar' domnirea spirtului e sigura, si permanenta! — Mai curendŭ vorŭ cadé imperatiele — iéta Atin'a si Rom'a — decâtŭ domnirea lorŭ spirituala — iéta sciintiele clasice — a le lorŭ.

Poporulŭ nostru, trebuie se devina odata la cunoscíinti'a sa natiunala; letargi'a si nepasarea aduce, ca totŭ poporulŭ, numai pentru smintele sale se patimésca.

Timpuri grele am traitŭ noi, si chiarŭ numai aceea e meritulŭ nostru, cà am strabatutŭ prin ele; esistinti'a nóstra de 18 seculi pe a cestŭ pamentŭ ingrasiatŭ de sange romanŭ — dupa atâte invasiuni barbare si fatalitati — e insasi minune istorica, si totŭ de odata e documentŭ cà suntemŭ de elementŭ tare, si inca mai avemŭ

viétïa, si pentru acést'a avemŭ se maï traimŭ si tïmpurï marï!

Nu desperatï de acuma, astadï vïetïuimŭ în epoc'a renasceriï romanimiï, — aretatï virtute, si datï fapte, càcï aceste suntŭ simptomele esistintïeï adeverate; — — altŭmintre, nu vomŭ puté cautá dreptŭ în ochiï lumiï ceï agerï, cariï sagéta anim'a timida, si apléca fruntea góla!

Binecuventare e dela noï peste ósele strabunilorŭ nostri, càcï ne lasara glori'a lorŭ, ca se ne laudamŭ cu ea; dar' blastemŭ va fi dela posteritate pentru noï, de nu vomŭ fi demnï a ne glorificá de ea!

Unde maï este înse spirtŭ, acolo maï este înca si viétïa; spirtulŭ nostru e înaltŭ, e însasï poesia a luï Ddïeu; spirtŭ mare, numaï virtute si fapte marï póte creá, si face, — si leiï, numaï leï potŭ nasce!!

Ah! umbrele cele gigantice a le strabunilorŭ se redica din mormentŭ, si pretindŭ se fitï odata factoriï virtutiï si aceluï spirtŭ mare, si a-ï faptelorŭ nobile, — Ddïeu e cu noï!

In fine am se esprimŭ multïamire catra fratiï meï romanï, si DD. Constan-

tinŭ Varanŭ specularĭu, Teodorŭ Manŭ, si Josifŭ Papŭ studintĭ, Moĭse Sor'a Noacŭ preotŭ, dela carĭĭ am capetatŭ maĭ totŭ materialulŭ colindelorŭ

Me recomendŭ fratîetatiĭ romane.

In Pest'a 15. Juniu 1859.

At. M. Marienescu.

De însemnetatea colindeloru.

I. Autorii acestoru cantece poporale, suntu stramosii nostri cei mai vechi, si ele s'au sustienulu în gur'a poporului mai posterioru si de adi, ca atari traditiuni sante si stravechie.

Studierea spirtului si objetului colindeloru, le afla în etatea transfigurarii paganismului în crestinetate; si scrutarea istorica decide timpulu crearii loru în periodulu domnirii Antoniniloru, acestoru împerati romani.

Asia e, esclamatiunea din colinde „Leru-mi" etc, aréta ca si cu degetulu numele Aureliu. Aurelii înse au fostu doi însi. Aureliu Titu Antoninu

Piulŭ, a domnitŭ dela 138—161; ĭéra Aureliu Marcu Antoninu Filosofulŭ dela 161—180. d. Cr. ca si împeratĭ romanĭ si pe pamentulŭ Dacieĭ unde suntemŭ astadĭ, noĭ totĭ romaniĭ.

Domnirea lorŭ — durandŭ 42. de anĭ — se numesce epoc'a Antoninilorŭ, în carea acestĭ împeratĭ romanĭ — dintra totĭ domnitoriĭ lumiĭ — au facutŭ maĭ multŭ pentru fericirea popórelorŭ, si istori'a marturisesce cà genulŭ omenescŭ nicĭ candŭ a avutŭ stare maĭ buna ca în epoc'a acésta, pentru ce si eu crearea colindelorŭ o repunŭ în acestŭ timpŭ, cu atat'a maĭ tare, cu câtŭ ambi împeratĭ aparŭ a fi unŭ spirtŭ, si Leru-mi aréta suvenirea marétĭa a numeluĭ lorŭ, ce nu póte fi alt'a decâtŭ unŭ suspinŭ, cantare dupa Aureliĭ. De ar fi, ca si maĭ precisŭ se decidemŭ, óre care Aureliu? atuncĭ eu respundŭ cà filosofulŭ. (Vedĭ esplicatiunile pag. 158).

II. Colindele suntŭ religióse, si lumescĭ. Cele religióse 'sĭ au fontîle lorŭ în objetŭ bisericescŭ crestinŭ (despre Isus Cristosŭ, Mari'a precurata, Santĭ etc.) si suntŭ cantece populare de sîne stata-

tóre [1]; — dar' aparŭ si ca si nesce fragmente de legende riligióse [2].

Acestŭ objetŭ bisericescŭ de si în esentîa a remasŭ precum cartîle santeĭ legĭ ne spunŭ cà s'a întemplatŭ, si recunoscutŭ, — adeseorĭ e straformatŭ prin imaginatiune supranaturala, si ideĭ maĭ sublime poetice, create de spirtulŭ celŭ înnaltŭ alŭ poporuluĭ romanŭ, dar' fara ca se se atace principiele sante a le crestinatatiĭ.

In câtŭ esista acést'a straformare, séu chĭarŭ abatere, colindele religióse aparŭ si fabulóse, mitice. . . . si candŭ predomnesce acestŭ caracterŭ miticŭ, timpulŭ creariĭ lorŭ e maĭ aprópe de anticitate, ĭéra candŭ adeverulŭ maĭ curatŭ de religiune, e maĭ aprópe de evulŭ nou, de etatea candŭ cres-

---

[1]) Colidele trebuĭescŭ a se diferi de cantecele acele, ce se canta în sér'a ajunuluĭ, de pruncii, cariĭ mergŭ cu stéu'a, vertepulŭ (vitleemulŭ, séu pester'a) în casa. Aceste suntŭ compuse de autorĭ bisericescĭ, ĭéra colindele, de poporŭ.

[2]) Legend'a propune scene miraculóse séu rare din viétĭ'a omenésca. Fontîle eĭ suntŭ istori'a bisericésca, pentruce si legendele, maĭ multŭ séu maĭ putĭenŭ suntŭ poeme religióse.

*

tinismulŭ s'a întaritŭ pe base maĭ solide, — — si, paganismulŭ a peritŭ!

Ele suntŭ dara, continuarea ideilorŭ din mitologi'a pagana, si totŭ de odata fenomenulŭ spĭritualŭ alŭ transfigurariĭ paganismuluĭ în crestinetate, . . . pentruce eu descoperŭ în colindele aceste, fontîle uneĭ mitologie romane crestine, carea în adeverŭ esista, si cu timpŭ, prin continuare energiósa pe acestŭ campŭ se va puté creá îndependinta.

Asĭa e., întroducerea crestinatiĭ, a avutŭ înfluintĭa mare asupra omeniriĭ, si în parte, asupra popórelorŭ împeriuluĭ romanŭ.

Religiunea Grecieĭ, si a Romeĭ — dîce faĭmosulŭ Gibbon [3]) — nu erá abila spre a cuprinde dumnedĭeirea, si nemurirea sufletuluĭ, càcĭ sistem'a religiuniĭ lorŭ, nu erá basata pe nicĭ o demustrare sĭgura, pentruce, la începerea crestinatiĭ ceĭ maĭ învetĭatĭ întra paganĭ a demintîtŭ adeverulŭ mitologieĭ, ĭéra poporulŭ nu usĭorŭ s'a potutŭ despartî de mitologi'a luĭ cea

---

[3]) Istorí'a universala a împeríuluĭ romanŭ. Tom. II. cap. 15.

clasica, — — candŭ învetĭatur'a despre domnirea luĭ Cristosŭ pe pamentŭ, la începutŭ erá spectata ca si o alegoria afunda, si încetŭ ca o parere dubia, dar' folosîtóre.

Cine va se dîca, cà superstitiunile remase si sustĭenute la poporulŭ nostru, nu suntŭ continuarea mitoligieĭ pagane? Au nu, uniĭ din literatiĭ nostri le adusera de motivŭ, pentru originea nóstra?

Si nu tóte popórele au colinde, — eu credŭ originea si esistintĭ'a lorŭ numaĭ la poporulŭ romanŭ, si grecŭ. Aceste popóre avura mitologi'a lorŭ în anticitate, si ca si în popóre cu spirtŭ creatorĭu, brave si culte, s'au înradncinatŭ ideile despre dĭeiĭ paganĭ, si nu se potù, ca trecerea la o lege noua, se nu creedĭe unŭ fenomenŭ spiritualŭ!

Colindele lumescĭ 'sĭ au fontîle lorŭ în objetŭ lumescŭ, — despre amóre, eroitate si natiunalitate, si sémena multŭ cu baladele [4]) séu suntŭ chĭarŭ si traditiunĭ [5]).

---

[4]) Bal'a d'a descrie o întemptare romantica în form'a unuĭ cantecŭ, si candŭ e maĭ aprópe de însusirea canteculuĭ, corespunde maĭ tare destina-

In objetulŭ colindelorŭ lumescĭ aflamŭ suvenirĭ maretĭe chiarŭ si din scenele istorice, si datinele strabunilorŭ nostri înca din Itali'a!

Ele ne aducŭ a minte despre rapirea fetelorŭ sabine, si despre cursulŭ cu caiĭ (cursus, ludus equestris) întrodusŭ de Romulŭ anteĭulŭ rege a-lŭ romanilorŭ (753 ant. Cr.) — asĭa despre venatulŭ de fere selbatice (ludus venationis) întrodusŭ de L. Metelŭ (503. aut. Cr.).

In ele e atinsa armatur'a vechĭa romana — chiarŭ pe cum o descrie Gibbon pe tîmpulŭ Antoninilorŭ [6]) — caleritur'a estraordinaria, faptele eroice si viétĭ'a pastorésca, cu unŭ sîmtĭementŭ natiunalŭ, celŭ aflamŭ chĭar si la secsulŭ femeescŭ.

---

tiuniĭ sale. Dar' pene în balada este persóna, carea totdeuu'a comite fapte, — în colinda, maĭ multŭ se enara faptele séu causele uneĭ întemplarĭ.

[5]) Traditiunea sémena baladeĭ, si fontile traditiuniĭ suntŭ povestele cele miraculóse, estraordinarĭe a le poporuluĭ. Objetulŭ si caracterulŭ lorŭ e natiunalŭ.

[6]) Tom I. cap. I. pag. 22. Busduganulŭ s'a împrumutatu dela barbarĭ în acestŭ timpŭ. Vedĭ col. I. lumésca.

Descrierea frumsétiei fetelorŭ e plina de ideĭ amusante, marturisîrea lorŭ de amóre e asia naiva, iéra a junilorŭ, asia sîncera si naturala, câtŭ tóte suntŭ o icóna via si frumósa a animeĭ si spirtuluĭ poporuluĭ nostru, si se póte dîce, cà niciunŭ poporŭ 'sĭ póte representá viétĭ'a trecutuluĭ seu, asia de maretiu, ca romanulŭ.

Aceste doue plase de colinde, facŭ o clasa îndependinta în poesi'a popurala romana. [7]).

III. Déca colindele esista din anticitate, atuncĭ si d a t i n'a colindariĭ e din acea epoca.

Colindele, nu se canta preste totŭ anulŭ, ca alte cantece popurale, si memori'a cea agera a poporuluĭ romanŭ, le-a pastratŭ din anŭ în anŭ, din seculŭ în seculŭ.

Cum întra postulŭ cratiunuluĭ, tineriĭ din satŭ se aduna la cas'a unuĭ bunŭ co-

---

[7]) Acésta o putemŭ împartî în 3 clase, a) în b a l a d e (acĭ se tienŭ si l e g e n d e l e, t r a d i t i u n i l e), b) în c o l i n d e (asia r e l i g i ó s e pe cum l u m e s c ĭ), si c) în d o ĭ n e (cu h ọ r e l e, si d e s c a n t a t u r e l e). —

lindatoriu, séu si la siedietori, si începŭ a învetiá de a cantá colindele, si continua învetiatur'a, pene la ajunulŭ cratiunuluĭ.

In séra ajunuluĭ pléca câte 4—7 prin satŭ dela casa la casa, si le canta la ferestrele domnuluĭ caseĭ.

In multe locurĭ se acompania cantulŭ colindeĭ înca cu o timpana (tambura) mica, séu în lips'a eĭ cu o sîta de pele, batandu-se cu degetele în tactŭ, si se da o armonia de basŭ.

Ari'a colindeĭ e maĭ multŭ trista decatŭ voĭósa, si abate dela melodiele bisericescĭ Eu am audîtŭ maĭ multe ariĭ.

Colindatoriĭ-junĭ si barbatĭ — candŭ mergŭ la cas'a cuiva a colindá, sciu, séu cérca ce persóne se afla în familia, — peurma începŭ a cantá si a închiná o colinda pentru domnulŭ, alt'a pentru dómn'a, asia pentru fetioriĭ si fetele lorŭ, încâtŭ colindele corespundŭ stariĭ si vietieĭ aceluĭa, cuĭ se canta, si închina!

Cuĭ se canta si închina se póte usiorŭ cunósce din objetulŭ colindeĭ asia din esclamatiune — sirulŭ alŭ doile în colinda — carea în cantare se repetiesce dupa fiacarele versŭ, — asia se póte cunósce din

versurile din urma a unorŭ colinde, aparendŭ ca si o gratulatiune.

Datin'a acést'a nu e rea, ma e de laudatŭ si sustĭenutŭ la poporulŭ nostru, deórece prin ea învétĭa adeseorĭ chĭarŭ si episóde din istori'a santeĭ legĭ, capeta ideĭ de religiune, se întaresce în sîmtĭeminte nobile, càcĭ maĭ tóta colind'a religiósa da unŭ moralŭ, ĭéra din cele lumescĭ, multe desvelescŭ sîmtĭu natiunalŭ.

Datin'a acést'a adĭ e amanuntĭata cu stergere, deórece din puntŭ policialŭ — ca cu ocasiunea colindariĭ se nu se faca escese si abusurĭ — e maĭ în tóte partîle oprita, si nicĭ candŭ a fostŭ timpŭ de a pretinde maĭ tare întreprinderea mea pe campulŭ poesieĭ popurale, si cu colindele, ca si acù!

Intemplandu-se — ce dóra cu greu ar puté fi în seculuŭ civilisatiuniĭ — ca întra asemene împrejurarĭ si în acestŭ modŭ acést'a datina, si prin trens'a colindele se se stînga din gur'a poporuluĭ, atuncĭ acést'a carte va demustrá din destulŭ, si sînccrŭ datin'a colindariĭ nóstre, si literatureĭ viitóre va servi de suvenire stravechĭa, pentru objetulŭ si spirtulŭ colindelorŭ.

IV. Cuventulŭ colinda, în unele prejururĭ se rostesce corinda. — Cercandŭ filologi'a luĭ, am dedusŭ acést'a derivatiune.

Colind'a vine din cuventulŭ latinŭ colo, ce însémna a venerá, onorá, adorá, — în futurulŭ înfinitivŭ e colenda. — Dar' dupa firea limbeĭ romane *e* se stramuta adescorĭ în *i*, ĭéra *l* în *r*, — si pentru acést'a e colinda, si corinda. Colind'a dara e unŭ cantecŭ ce se canta întru onorarea cuĭva, — asĭa si e, càcĭ ceĭ ce mergŭ a colindá, mergŭ ca se faca onóre, veneratiune.

Desbatendŭ filologi'a cuventuluĭ corinda, am întempinatŭ acea parere, cà se deduce din chorus, ce însémna céta, adunare, corŭ, si corind'a e unŭ cantecŭ ce se canta în corŭ, — deórece ceĭ ce mergŭ a colindá suntŭ maĭ multĭ.

Eu acést'a parere nu o subscriu, càcĭ din acestŭ principiu am puté deduce, cà tóte cantarile, ce se canta în corŭ, suntŭ corinde. Scopulŭ si motivulŭ colindariĭ, nu e, ca se se faca unŭ corŭ, ci de a venerá, onorá nascerea luĭ Cristosŭ, si atare familia, întocma cum se da

onórea prin senerade de musica séu cantarĭ. [8]).

Cantecele nóstre popurale — prestetotŭ — întindŭ basa nu numaĭ artiĭ de musica, ci si aceleĭ de pictura natiunala. Aceste trebuĭescŭ dara maĭ auteĭu a se presentá, pentruca pictoriĭ si musicantiĭ

---

[8]) Aflu de lipsa a me abate, si la cuventulŭ romanŭ „h o r a." — Multĭ desbatŭ, cumca acestŭ cuventŭ ce însémna j o c ŭ, d a n t ĭ u, s a l t ŭ si c a n t e c ŭ p o p u r a l ŭ, se deriva din c h o r u s. Eu originea cuventuluĭ h o r a o aflu în c h o r e a, ce însémna chiarŭ j o c ŭ, d a n t ĭ u, s a l t ŭ; cu atât'a maĭ tarè, cu câtŭ potŭ adeveri de pe timpulŭ celŭ maĭ vechĭu, cà pe lenga chorea — ĭéra nu chorus — se dîcŭ versurĭ, ce astadĭ le numimŭ d e s c a n t a t u r e, c h i u i t u r e, se tropetesce cu piciórele, se apuca de mana si canta music'a. — Iéta, tóta descrierea h o r e ĭ, adeca d a n t ĭ u l u ĭ asĭa din anticitate, cum de adĭ, în versurile aceste.

Pars pedibus plaudunt choreas, et carmina dicunt. (Virgilŭ).

Ad numerum motis pedibus duxere choreas.

Ad citherae cantus, agiles celebrare choreas. (Ovidŭ).

Saltantes ducunt choreas, festivaque dicunt carmina.

Saltat, et immiscet revolutas arte choreas. Manum choreis împlicare. (Gradus ad Parnassum).

natiunalĭ se împrumute ideĭ, fantasie si sîmtĭeminte, ca se produca în facultatea lorŭ ceva originalŭ natiunalŭ, conformŭ cu spirtulŭ si anim'a poporuluĭ romanŭ!

Virtute, si fapte, — si tu romanime, nicĭ câtŭ veĭ fi maĭ mica întra ficele Romeĭ!

Cuprinsu.

Colinde religióse.

Colinde lumescĭ.

Colinde religióse.

Drumarii.

Doĭ boĭerĭ de-ĭ marĭ,
  Leru-mi Dómne!
Ca și doĭ drumarĭ,
Vinŭ din Rusalimŭ
La Vitleemŭ țienŭ!
  Dara cine suntŭ?
E Josifŭ celŭ santŭ,
Si Mari'a santa,
Carea-așĭa cuventa:
„Iosife! mi greu,
De drumulŭ cestŭ reu,
Vin' se odinimŭ,
Si se ne umbrimŭ."
  De unŭ plopŭ dedura,
Si acì statura,
De-a se recori, —
Plopulŭ se clati,
Umbr'a șĭ-o tragea,

Sórele-ĭ ardea.
„Plopŭ afurisîtŭ,
Se nu fiĭ roditŭ!
Se cresci totŭ în susŭ,
Càcĭ umbr'a mĭ-aĭ dusŭ!"
Iéra maĭ plecara,
Si unŭ mèrŭ aflara, —
Si eĭ odinĭá,
Mèrulŭ 'ĭ umbrĭá,
Umbr'a se latĭá,
Sórele perĭá.
„Mèrule 'nfloritŭ,
Se fiĭ totŭ roditŭ!
Se cresci totŭ în laturĭ
Se sporesci cu roduri!"
Dar' Iosifŭ graĭá:
„Drumulŭ de-amŭ luvá,
Catra Vitleemŭ
Pene maĭ vedemŭ, —
Iéca e 'n de séra,
Si nopťamŭ prin ťiéra!"
Si eĭ se sculá,
Iéra maĭ plecá,
Catra Vitleemŭ,
Frumosulŭ Edemŭ.
O'nchinamŭ spre sanetate!

Ieslea.

Marĭ'a santa se pr'amblá,
Domnuluĭ Relĭu Dómne!
Dór' cortelŭ va capetá, —
Josŭ si 'n susŭ, si ĭéra 'n josŭ
Cà e timpulŭ recorosŭ, —
E 'n vesmente de argentŭ,
Cà-adĭ se nasce fiulŭ santŭ!
„Buna sér'a mêĭ Cratĭunŭ!
Lasa-me 'nl'untru se tunŭ
La cortelŭ dupa cuptorĭu,
Ca se nascŭ unŭ domnitorĭu!"
Dar' Cratĭunulŭ 'ĭ graĭá:
„Eu cortelŭ dĭeu, nu-tĭ potŭ dá, —
Du-te 'n staululŭ cailorŭ,
Séu la ĭeslea boilorŭ,
Veĭ avé tu locŭ de-a nasce, —
S'aĭ norocŭ se nascĭ în pace!"

Marĭ'a-atuncea se luá,
Si în staulŭ se bagá, —
Si durerea-o cuprindea,
Se maĭ pórte nu putea,
Se punea, si odinĭá,
Dara caiĭ tropotiá,
Iepele totŭ rinchedĭá!
„Statĭ pe locŭ nu tropotitĭ,
Cà durerea mĭ-o maritĭ!"
Insę caiĭ n'au 'ncetatŭ,
Marĭ'a santa-a cuventatŭ:
„Fire-atĭ caĭ voĭ blastematĭ,
Se n'avetĭ nicĭ candŭ voĭ satĭu. —
Pene 'n dĭu'a de 'nnaltĭare,
Dar' sĭ-atuncĭ nendestulare!"
Marĭ'a-atuncea se pornĭá,
Si în ĭesle odinĭá, —
In cea ĭesle-a boilorŭ,
Boilorŭ seracilorŭ, —
Marĭ'a prinse-a suspiná,
Cà si boiĭ rumegá.
„Statĭ pe locŭ nu rumegatĭ,
Liniscea nu mĭ-o turbatĭ!"
Boiĭ-atuncea ascultá,
Si cautá de-a ajutá.
„Fire-atĭ boĭ voĭ fericitĭ,
Si de omenĭ multŭ ĭubitĭ, —

De mine, de Ddĭeu,
Si de santŭ fiutĭulŭ meu!“
Candŭ fù catra medĭu de nópte.
Trecŭ durerile maĭ tóte, —
S'a nascutŭ si fiulŭ santŭ,
Ddĭeu pe-acestŭ pamentŭ!
Prin pocĭumbĭ facliĭ ardea,
Si cu miĭ se aprindea,
Prin gradele, luminele
Stralucindŭ ca nesce stele, —
Si prin ĭesle florĭ crescea,
Fenu-'n florĭ se prefacea,
Si mirosurĭ bune-avea,
Cà ĭeslea o tamaĭá.
Maĭc'a santa se rîdea
Fiu-'n bratĭe-lŭ cuprindea,
Fórte multŭ se bucurá
Cumca lumea va scapá.

O'nchinamŭ spre sanetate!

Regiĭ si stéu'a.

S'a nascutŭ fiulŭ celŭ santŭ,
Hoĭ Lero-mi Lero-mi Dómne!
Ddĭeu, pe-acestŭ pamentŭ!
Tóta lumea audĭá
Fórte multĭ se bucurá, —
Si acést'a s' a ivitŭ
La treĭ regĭ din resaritŭ.
Eĭ pe murgĭ încalecá,
Pe fiutĭu de-a mi-lŭ aflá,
Dar' nicĭ unulŭ nu a scĭutŭ,
Fiulŭ santŭ, unde-ĭ nascutŭ?
Candŭ mergea, si purcedea,
Stéu'a mandra se ivĭá,
Candŭ eĭ stá, de-a odini,
Stéu'a, la eĭ se grabì,
Si pe locŭ ea asĭteptá,
Pen'ce regiĭ ĭér' plecá.

Stéu'a merge totŭ pe susŭ,
Regiĭ, dupa ea s' au dusŭ,
De 'n Vitleemŭ au ajunsŭ, —
Steu'a-atuncea s' a ascunsŭ!
Ceĭ treĭ regĭ au întrebatŭ,
De nascere de 'mperatŭ, —
Nu scitĭ unde s' a nascutŭ,
Imperatŭ nou, nu de multŭ?
Si candŭ eĭ au audîtŭ,
La celŭ fiu santŭ au pornitŭ
Sĭ-au amblatŭ, de l'au aflatŭ,
In celŭ staulŭ luminatŭ,
In ĭesle de boĭ, culcaltŭ.
Regiĭ darurĭ aducea,
Unulŭ aurŭ daruĭá, —
Altulŭ smirna-ĭ întindea,
Unulŭ, tamâĭa-ĭ dadea!
Dar' Irodŭ, candŭ a-audîtŭ,
Fórte greu s' a necajitŭ,
Cà luĭ darurĭ nu ĭ-au datŭ,
Si la elŭ nu s' au 'nchinatŭ.
De celŭ fiu santŭ se temea,
Pe elŭ regiĭ, cà-lŭ tĭenea,
Celŭ maĭ mare împeratŭ,
Ca Irodŭ, cu multŭ maĭ naltŭ!
Iér' Irodŭ, prinse-a gati
Si ostirea de-a-omorî,

Pe totĭ pruncił maruntĭeĭ,
De doĭ anĭ maĭ micutĭeĭ,
Si taĭara într'.o dî,
Peste patrudĭecĭ de miĭ.
Ca se-mĭ taĭa fiulŭ santŭ,
Se nu-lŭ lese pe pamentŭ
Inse cerĭulŭ l' a-aperatŭ,
De pe elŭ, nu l' a aflatŭ,
Ca de-acum pene 'n vecia,
Voĭ'a Tataluĭ se fia!
Si fiĭ Maĭca bucurósa,
Pentru ast' darurĭ frumóse!

O 'nchinamŭ spre sanetate.

Irodŭ si solii.

Astadĭ Domnulŭ s' a nascutŭ
Leru-mi Dómne!
Lumea cu darŭ s' a împlutŭ, —
Susŭ în curtea luĭ Cratĭunŭ
S'a nascutŭ unŭ Domnŭ pre bunŭ.
Elŭ în ĭesle se nascea,
Prin nuĭele florĭ crescea,
Pe paretĭ facliĭ ardea,
Vestea 'n țiéra se ducea,
La Irodŭ celŭ împeratŭ,
Si Irodŭ s' a superatŭ!
Candŭ Irodŭ a audîtŭ,
Treĭ solĭ marĭ elŭ a gatitŭ.
Elŭ unŭ solŭ 'mĭ trametea,
Ca se spuna, ce-a vedé?
Solulŭ ĭute si plecá,
Ieslea mandra o aflá,

Domnŭ frumosŭ i s' aretá
Cum e prunculŭ mititelŭ,
Belusĭelŭ si sprintenelŭ,
Totŭ în fasiĭ de matase,
Si în haĭne maĭ alese,
Si în léganŭ aurelŭ
Scutece de bumbacelŭ.
Solulŭ ĭéra renturná,
Luĭ Irodŭ le povestĭá,
Dar' Irodŭ nu a credĭutŭ,
Càcĭ elŭ fórte s'a temutŭ, —
Si candŭ elŭ nu se 'ncredea,
Maĭ unŭ solŭ cà trametea.
Solulŭ, ĭute si plecá,
Ieslea mandra o aflá,
Domnŭ frumoşŭ i s'aretá,
Cum e junele voĭosŭ,
Candŭ e tare, sanetosŭ
De-lŭ înféra mustetĭór'a,
Si-ĭ mugura barbiór'a.
Solulŭ ĭéra se 'nturná,
Luĭ Irodŭ le povestĭá,
Dar Irodŭ, cà nu-ĭ credea,
Si pe altulŭ trametea,
Fétĭ'a luĭ se o maĭ véda,
Ca se-ĭ spuna, cum se créda?

Solulŭ, ĭute si plecá,
Ieslea mandra o aflá,
Domnŭ frumosŭ i s'aretá,
Ca boĭerĭulŭ celŭ betranŭ,
Ce-are barba pene 'n sînŭ,
Candŭ trecea din tineretĭe
Mestecandŭ în caruntetĭe,
Candŭ legĭ drepte elŭ croĭesce,
Pentru celŭ ce patimesce.
Solulŭ ĭéra se 'nturná
Luĭ Irodŭ; tóte-ĭ spunea, —
Dar' Irodŭ se minuná,
Cum de Domnulŭ se schimbá?
Si Irodŭ, nu maĭ credea,
Ci elŭ sîngurŭ purcedea, —
Elŭ mergea, dar' nu putea,
Tare de-a s'apropiá.
La curtea Cratĭunuluĭ,
De santĭenĭ'a Domnuluĭ,
De-amirosulŭ florilorŭ,
De par'a faclielorŭ.
Fia-'n lume totŭ dreptate,
Sĭ-o 'nchinamŭ spre sanetate!

Priveghierea.

Susŭ boĭerĭ! nu maĭ durmitĭ,
  Hoĭ Leru-mĭ Leru-mĭ Dómne!
Timpulŭ e se ve chititĭ,
Cas'a se o maturatĭ
Més'a se o încarcatĭ, —
Cà amblamŭ si colindamŭ,
Si pre Domnulŭ nostŭ cautamŭ, —
S'a nascutŭ unŭ Domnŭ pre bunŭ
Susŭ în curtea luĭ Cratĭunŭ,
S'a nascutŭ unŭ Domnŭ frumosŭ,
Numele luĭ e Cristosŭ!
  „Nu durmimŭ de asta séra
Totŭ sĭedemŭ în priveghéla,
Din cea séra-a-ajunuluĭ,
Pene 'ntr' a cratĭunuluĭ,
Cà-asĭteptamŭ pre Domnulŭ santŭ,
Ca se vina pre pamentŭ,

Cà e fiulŭ cerĭuluĭ,
Si e Domnŭ pamentuluĭ!"
In cea séra-a-ajunuluĭ,
Vinŭ juniĭ cratĭunuluĭ,
Câte patru, câte sĭepte,
Ca se cante la fereste, —
Cruce 'n casa, róta 'n mésa,
Boerés'a-a fara ĭése,
Cu-unŭ carnatĭu, si cu-unŭ colacŭ,
Colindasiĭ-ĭ baga 'n sacŭ —
Sî cu-o mana de parale,
Si mi-ĭ baga în sĭerpare.
„Fiĭ boĭeŗĭu, totŭ sanetosŭ
Se-tĭ ajute si Cristosŭ,
Boĭerésa bucurósa!
Se-tĭ ajute Maĭc'a nósta!"

Santiĭ si Dîn'a.

Sub celŭ rosĭu resaritŭ,
  Haĭ Lero-mi Dómne, haĭ!
Mare-sgomotŭ s' a audîtŭ, —
Santiĭ totĭ 'mĭ gomonescŭ,
Si de Domnulŭ pomenescŭ,
S'a nascutŭ si fiulŭ santŭ
Si din cerĭu e pre pamentŭ
Nicĭ unŭ santŭ nu l'a vedĭutŭ,
Nu sciu, unde s'a nascutŭ, —
In ce tĭéra, sub ce sóre,
Si în care lume óre?!
  Candŭ cautá spre resaritŭ,
Resaritulŭ s'a umbritŭ,
Totŭ de cétĭa, negurétĭa,
S'a facutŭ întunecétĭa, —
Si din cétĭa cà-mĭ ĭesĭá,

O dînĭóra frumosĭea,
O dînĭóra galbinĭóra,
Ca sĭ-o mandra dĭorióra,
Si de Santĭ s' apropiá,
Si din gura le graĭá:
„Totŭ vorbitĭ, si gomonitĭ,
Si de Domnulŭ pomenitĭ,
Dara unde-ĭ, voĭ nu scitĭ,
Se vi-lŭ spunŭ, ce-mĭ daruitĭ?"

„Da-tĭ-omŭ radĭa ca de sóre,
Si din raĭu o mandra flóre,
Se remanĭ totŭ tinerea,
Se stralucĭ ca si o stea."

Dîn'a-atuncĭ le multĭemĭá,
Si voĭósa le graĭá:
„Domnulŭ santŭ, si Domnulŭ bunŭ,
E în curtea luĭ Cratĭunŭ, —
L'am vedĭutŭ eu mititelŭ,
Frumosĭelŭ ca-unŭ angerelŭ,
Totŭ în fasĭĭ de matasa,
Pe la marginĭ cu-aurŭ trasa,
Si în léganŭ aurelŭ
Scutece de bumbacelŭ,
Ventulŭ bate, sufla linŭ,
Légana-se tutulinŭ, —

Cu o mana tĭene lun'a
Cu-alt'a împletiá cunun'a
Cea pe stele maruntĭele, —
Inverstandŭ lucéferele!"

O 'nchinamŭ spre sanetate!

Santiĭ, si S. Jonŭ.

Susŭ în pórt'a ceriuluĭ
  Linŭ, linŭ, Leru-ĭ Domnulŭ!
La fontan'a sóreluĭ,
Multŭ gomonŭ e gomonitŭ,
Multa vorba s'a audîtŭ, —
Santiĭ totĭ se sfatuĭescŭ,
Si de Domnulŭ pomenescŭ!
Cauta 'n susŭ, si cauta 'n josŭ,
Susŭ e raĭu, josŭ plaĭu frumosŭ,
Cauta catra resaritŭ,
Si vedŭ dĭorĭ cà s' au ivitŭ
Si pe Ionulŭ, Santulŭ Ionŭ
Cum alérga la gomonŭ,
Cu unŭ murgŭ bunŭ pulberandŭ,
Si cu scutulŭ ventŭ tragêndŭ,
Focŭ din gura flacarandŭ.

Ióne! spune, dóra scii?
Domnulŭ santŭ pe unde-ar fi, —
Cà de candŭ elŭ s'a nascutŭ,
Inca nu l'am maĭ vedĭutŭ!
„De v'oĭu spune, ce mi-tĭ dá?
Ce veĭ cere-ĭ capetá!
Tu se fiĭ nanasĭululŭ luĭ,
In dîu'a botedĭuluĭ!"
Domnulŭ santŭ, e 'n Rusalimŭ,
Sub unŭ pomŭ de rosmarinŭ —
Sĭede 'n scaunulŭ de argentŭ
Ddĭeu pe-acestŭ pamentŭ, —
Si la mésa aurita,
Totŭ cu florĭ de mirŭ chitita, —
Dar' pe mésa-ĭ vinŭ curatŭ,
Si grâu rosĭu, seceratŭ.
Tóta lumea-lŭ cercetédĭa, —
Si elŭ lumiĭ cuventédĭa,
Despre fiulŭ cerĭuluĭ,
Si Domnulŭ pamentuluĭ, — —
Tóta lumea i se 'nchina,
Numaĭ jidoviĭ-lŭ îngana,
Cà e genŭ afurisîtŭ,
Graĭulŭ santŭ nu l'a primitŭ!"
Domnule! fiĭ sanetosŭ
O 'nchinamŭ de darŭ frumosŭ!

Vestitoriulŭ.

În midĭlocŭ de raĭu,
  Domnule Dómne!
Pe picĭorŭ de plaĭu,
La unŭ vadicelŭ
Scalda-unŭ calusĭelŭ, —
Gavrila celŭ santŭ,
Cu vesmentŭ de-argentŭ.
  Femeea betrana,
Cu fusulŭ în mana,
Cu furc'a la brêu,
Si colacŭ de grâu,
Catra elŭ mergea,
Aste 'ĭ dîcea:
  „Blemŭ! nepóte-a casa
Se gatimŭ pe mésa,
Ce-avemŭ pretĭuitŭ,
La noĭ cà-au venitŭ,

Junĭ colindatorĭ
Dela sĭedĭetorĭ."
„Dulce bun'a mea!
Eu nu-tĭ potŭ urmá, —
M a r i'a mĭ-a dîsŭ,
Sî ea m'a tramisŭ,
Calulŭ se lŭ gatescŭ,
Deločŭ se pornescŭ,
Santîlorŭ se spunŭ
Pe totĭ se-ĭ adunŭ,
Susŭ la V i t l e e m ŭ,
Pe fiu se-lŭ vedemŭ!
C r i s t o s ŭ s'a nascutŭ,
Lumea s'a împlutŭ,
Cu darulŭ seu mare
Si cu luminare.
Dulce bun'a mea,
Mergĭ la cas'a ta,
Lasa-a colindá, —
Dà la canteretĭ,
Murgulŭ meu celŭ cretĭu,
Sagét'a cea vechĭa,
Cà n'are parechĭa, —
Plece a vená,
Si ce-orŭ capetá,
Santiĭ vorŭ ciná!"

„Mergĭ, nepóte-alŭ meu,
Pentru Ddĭeu, —
Santîlorŭ se spunĭ,
Si se 'ĭ adunĭ."
O 'nchinamŭ spre sanetate!

Cratiunés'a si pruncii.

La curtîle luĭ C r a t ĭ u n ŭ,
  D o m n u l u ĭ D ó m n e!
S'a nascutŭ unŭ Domnŭ pre bunŭ!
Jidoviĭ au întĭelesŭ,
Doĭ pruncutĭ eĭ au tramesŭ,
Doĭ pruncutĭ nebotedĭatĭ,
Cà-ĭ credea nevinovatĭ,
Dar' a casa renturná,
Nu putea-a s'apropiá,
De sfer'a faclielorŭ,
De fumulŭ tamaĭelorŭ.
  Jidoviĭ 'ĭ întrebá :
„Spunetĭ, vedĭutatĭ, au ba?
— Ba dĭeu noĭ nu l'am vedĭutŭ,
Càcĭ la elŭ n'am strabatutŭ!"
  Jidoviĭ au întĭelesŭ,
Doĭ pruncutĭ eĭ au tramesŭ,

Doĭ pruncutĭ de-ĭ botedĭatĭ,
Cà-ĭ credea nevinovatĭ.
Pruncĭĭ candŭ s'apropiá,
Din de parte 'ngenunchĭá,
Crucĭ cu man'a lorŭ facêndŭ,
Si pre Domnulŭ santŭ rugàndŭ.
Pruncĭĭ-acestĭ s' apropiara,
Si pre Domnulŭ închinara,
Versurĭ dulcĭ luĭ 'ĭ cantara!
Cratĭunés'a audĭá,
Si în staulŭ se grabĭá,
Fiuluĭ santŭ se 'nchiná,
Luĭ Cratĭunŭ, asĭa-ĭ graĭá:
„Fericitĭ suntemŭ noĭ doĭ,
S'a nascutŭ Domnulŭ la noĭ!"
Si Crutĭunŭ s'a bucuratŭ,
Si de Maĭc'a s'a rugatŭ,
Ca se-lŭ ĭerte, de-a gresitŭ,
Dara Maĭc'a ĭ-a graitŭ:
„Róga-te de fiulŭ meu,
Elŭ e Domnŭ si Ddĭeu,
Numaĭ elŭ, si Tatalŭ seu!"

O'nchinamŭ spre sanetate!

Rîndunelele.

La trupin'a de mèrŭ-pèrŭ,
  L e r u-ĭ D o m n u l ŭ !
Stralucesce unŭ lucéferŭ, —
Dar' sub mèrŭ-pèrŭ, patŭ de bradŭ,
De multĭ maĭstri e lucratŭ, —
Pe la fundŭ cu tunete,
La fusteĭ cu fulgere,
Frembele de céra santa,
Totŭ topita si 'nvertita.
  Óre 'n patŭ, cine-ĭ culcatŭ ?
De 'mĭ jace minunatŭ,
Si'mĭ dórme somnulŭ greu ? !
E culcatŭ, unŭ Ddĭeu !
Mĭtitelŭ si belusĭelŭ
Si la fétĭa curatĭelŭ,
Fasiatŭ de-o 'mperatésa,
In fasĭóre de matasa.
Comanacu-ĭ de bumbacŭ,
Cu treĭ florĭ în comanacŭ, —

Un'a-ĭ flórea miruluĭ,
Alt'a vitĭ'a vînuluĭ,
Un'a spiculŭ grauluĭ!
Iét' venira rîndunele,
Negrisióre frumosĭele,
Totŭ cantara, colindara,
Dar' pe fiu nu-lŭ desĭteptara.
Rîndunelele sburara,
Catra mare se lasara,
Ele tóte apucara,
Stropuletĭ pe aripele,
Petricele 'n penicele, — —
Iér' la fiu cà au venitŭ,
Cu-aripele l'au stropitŭ,
Cu petrele au sverlitŭ!
Fiulŭ santŭ, s'a desĭteptatŭ,
Si atuncĭ le-a blastematŭ:
„Rîndunea! fà-tĭ cuĭbulŭ teu,
Unde-a fi loculŭ maĭ reu, —
Prin podulŭ seracilorŭ
La grind'a stresinelorŭ, —
Se le bata fumurile,
Ca pe fetĭorĭ cugetele,
Cugetele de 'nsuratŭ, —
Pe fete de maritatŭ!"
O'nchinamŭ spre sanetate!

Venatorii luĭ Cratĭúnŭ.

Iesit'a Dómne, ĭesitŭ
Corinda-me Domne, corinda!
Susŭ la codrulŭ înverdîtŭ
Venatorĭ de-a luĭ Cratĭunŭ,
Se venedĭe, totĭ se punŭ.
Unŭ cerbŭ ruge, altulŭ muge,
Unulŭ p'altulŭ vre s'alunge.
Eĭ venara, truda-amara,
Lunga, câtŭ o dî de véra,
Si candŭ fù maĭ de cu séra,
Féra mandra eĭ aflara,
Sub unŭ paltinŭ galbinĭorŭ
Pe locŭ móle si usĭorŭ,
Lenga-o tufa désa verde,
Si cercara s'o sagete, —
Cà-ĭ cerbutĭulŭ stretinorŭ,
Si la pèrŭ cam surisĭorŭ,

Sus la córne sícluitŭ,
La copita argentîtŭ.
  Candŭ erá arcu 'ncordatŭ,
Versŭ la eĭ s'a îndreptatŭ :
„ Ho, ho, ho, nu sagetá,
Cà nu-sŭ dupa mintea ta,
Cà nu-sŭ eu, ce dóra cugetĭ,
Cà nu-sŭ cerbŭ ca se sagetĭ, —
Ci eu-sŭ Ionŭ botedĭatorĭu,
Domnuluĭ premergètorĭu ; —
Dara 'n codru am a fire
Noue anĭ, si noue dîle,
Maĭc'a-asĭa m'a blastematŭ,
Cà pe mine s'a manĭatŭ.
Déca-acele voĭu plini,
Josŭ la tĭéra-oĭu pogorî, —
Cheĭ în mana luvá-voĭu,
In bisericĭ întrá-voĭu,
Leturgia face-voĭu !
  O'nchinamŭ spre sanetate !

Monastirea si rug'a.

Colo susŭ, si maĭ în susŭ,
Dómneĭ bune, Dómne!
Unde Santiĭ totĭ s'au dusŭ,
E o dalba monastire,
Si-ĭ gatita de santîre,
Cu paretiĭ de tamaĭa,
Usĭele de alamaĭa,
Pe la praguri, totŭ de marmurĭ,
Si 'nlauntru plinŭ de prapurĭ!
Dar' în ea, ór'cine suntŭ?
La altarĭu e Ionŭ celŭ santŭ,
Cu vr'o noue popĭ betranĭ,
Rug'a-o facŭ de septamanĭ,
Si pe-atatĭ'a patriarcĭ,
Cu o multîme de diacĭ, —
Diacelulŭ mititelŭ,
Tĭene 'n mana-unŭ carticelŭ,

S'apucá, de a ceti,
Si la cerĭu a s'umili,
Sĭ-a cantá cea ruga santa!
Dara rug'a, cine-o-asculta?
— Maĭcutĭ'a luĭ Ddĭeu,
Pe bratĭe cu fiulŭ seu!
  Fiulŭ plange, n'are stare,
Pe bratĭele maĭceĭ sale,
Rug'a santa-ĭ lunga tare.
  „Fiule! nu jelui,
Cà eu 'tĭ voĭu darui,
Doue mere, doue pere,
Doue tîtĭe de-ale mele,
Tóte patru aurele,
Se te jocĭ acusĭ cu ele!"
  Fiulŭ tĭepa-unŭ merŭ în luna,
Face lun'a tocma plina,
Cum e plina pe la cina, —
Altulŭ tĭepa susŭ pe sóre,
Susŭ pe sóre candŭ resare,
Si candŭ e la prandĭulŭ mare!
  Fiulŭ plange totŭ maĭ tare,
Pe bratĭele maĭceĭ sale.
  „Fiule! nu jelui,
Cà eu 'tĭ voĭu darui, —
Cheitĭele raĭuluĭ,
Sĭustarĭulŭ botedĭuluĭ,

Scaunutĭulŭ judetĭuluĭ,
Te facŭ Domnulŭ cerĭuluĭ,
Tuturorŭ, pamentuluĭ!
Fiulŭ prinse-a straluci,
Maĭc'a prinse-a se mari,
Patriarcĭĭ-a-ĭ închiná,
Popiĭ a le 'ngenunchĭá,
Tóta lumea-a-ĭ minuná!
O'nchinamŭ spre sanetate!

Paseruic'a.

Multŭ întréba marĭ boĭerĭ,
  Juneluĭ bunŭ!
Pe-unŭ fetĭorŭ ca sĭ-unŭ stajerĭu;
„Ce tĭ e calulŭ asudatŭ,
Ostenitŭ si spumegatŭ?“
— Dar' fetĭorulŭ le graĭá;
„Eu am fostŭ de a vená,
Cam de anŭ, de asta véra,
Tóta dîu'a pene 'n séra,
Si nemic'a n'am venatŭ, —
Ci în codru cà-am aflatŭ,
Paseruĭca alba 'n peptŭ. —
Prinseĭu arculŭ s'o sagetŭ
Lenga-o gura de isvorŭ
Sub tufitĭa de bujorŭ,
Si candŭ vruĭu a sagetá,
Ea din graĭu, asĭa graĭá:

„„Eu nu sum ce-tĭ pare tîe,
Ci eu sum Sant'a Maria,
Cà m'a tramesŭ Ddĭeu,
Se 'mplinescŭ cugetulŭ seu,
Ca se mesurŭ pamentulŭ,
Pamentulŭ cu ambletulŭ,
Si cerĭulŭ cu stengenulŭ,
Dar' pamentŭ, putĭenŭ gasîĭu,
Din elŭ muntĭ si vàĭ chitiĭu, —
Iéra cerĭu, gasîĭu maĭ multŭ,
Tóta lumea de-elŭ împlutŭ,
Manaĭu sórele în susŭ,
Iéra lun'a la apusŭ,
Printre ele stelisĭóre,
Maruntĭele frumosĭóre,
Inse un'a a picatŭ,
Sĭ-o cautaĭu, dar' n'o-am aflatŭ.‟‟‟
„Stelisĭór'a cea cadĭuta,
E ca mandr'a mea placuta,
Ce 'mĭ jace în mormentŭ,
Nu-o maĭ aflu pre pamentŭ!
June fiĭ cu bucuria,
Veĭ se mergĭ la cununia!

Mari'a si Santiĭ.

Mari'a cea santa,
D'ómneĭ bune, Dómne!
Santîlorŭ cuventa:
„Santîlorŭ ghicitĭ,
Santĭ de vretĭ se fitĭ,
Cine-a botedĭá,
Si cum va chĭamá?
Pe fiutĭulŭ meu,
Santŭ si Ddĭeu!"
Si Santiĭ graĭá:
„Pe Ionŭ veĭ chĭamá,
Cum se prorocĭá,
Si-lŭ va botedĭá,
La celalaltŭ anŭ,
In ap'a Iordanŭ, —
In rîulŭ lucĭosŭ, —
L'a chĭamá Cristosŭ!

Apoĭ spirtulŭ santŭ,
Sbóra pre pamentŭ,
Si 'lŭ va marí
Si 'lŭ va santî,
Ca pre sotĭulŭ seu,
Fiu de Ddĭeu!"
  M a r i'a cea santa
Santîlorŭ cuventa:
„Voĭ Santĭ! 'mĭ ghicitĭ,
Ca Santĭ bine scitĭ,
Cum s'a boteďiá
Si cum va chĭamá,
Pre fiutĭulŭ meu,
Santŭ si Ddĭeu!"
  Se fiĭ sanetósa
Cu colind'a nósta.

Sant'a Dumineca.

Sant'a Mari'a cuventa,
  Dómnei bune, Dómne!
Catra Duminec'a santa :
„Sa-mĭ gatescĭ frumosulŭ darŭ,
Se-mĭ ducŭ fiulŭ la altarĭu,
Se-lŭ botedĭu, si se-lŭ cununŭ,
Ca pe Domnulŭ celŭ maĭ bunŭ."
  Duminec'a cum audĭá,
Dupa darŭ delocŭ pornĭá, —
Purcedea, si totŭ mergea,
La Iordanŭ, cà ajungea,
Si aice se spelá,
Ca sĭ-unŭ angerŭ se baĭá,
Si pe bratĭe, si pe fétĭa,
Si pe alb'a de frumsétĭa,
Ca se afle darulŭ santŭ,
Darulŭ santŭ, pe-acestŭ pamentŭ.

Candŭ arunca ochiĭ 'n susŭ,
Darulŭ, Iordanŭ ĭ-a adusŭ, —
Ea-lŭ vedea, cà cum veniá,
Si de ea s'apropiá, —
Treĭ florĭ ca si treĭ viorĭ,
Ce lucescŭ ca nesce dĭorĭ,
Se le rumpa, man'a 'ntinse,
Si 'n chitusĭu, ea le cuprinse,
Si pe capŭ le asĭedĭá,
Inderetru purcedea,
De-ar aflá pe Domnulŭ bunŭ,
La cea curte-a luĭ Cratĭunŭ,
Darulŭ ca se-ĭ póta dá,
Pe Mari'a-a ascultá.

Candŭ întrá, darulŭ lasá,
Curtîle se luminá,
De treĭ florĭ, ca si viorĭ
Ce lucescŭ ca nesce dĭorĭ.

Maĭç'a santa-atuncĭ veniá,
Si Dumineceĭ graĭá:
„Darulŭ teu, a 'ntardîatŭ
Cà pe fiu l'am botedĭatŭ
Ca pe-unŭ Ddeĭu si Domnŭ,
Cu nanasĭululŭ santu Ionŭ.
Tĭene darulŭ pentru tine,
Càcĭ si tîe 'tĭ sta bine,

Si remanĭ de-a pururea,
Maĭ mandra ca V i n e r e a!“

Duminec'a multĭemīá,
Maĭceĭ sante se 'nchiná.

O'nchinamŭ spre sanetate.

Cuibulu si puii sioimiloru.

Maĭc'a santa sĭede,
Dómneĭ Dómne!
Pe plaĭulŭ celŭ verde,
In pól'a ceriuluĭ,
In pórt'a raĭuluĭ,
Si din caĭerelŭ,
Lasa firŭ aurelŭ.
Firulŭ firuĭá,
Si se subtiá, —
Candŭ 'lŭ încordá,
Tocma se lasá,
Sĭoĭmiĭ venatorĭ,
Sĭoĭmiĭ rapitorĭ, —
Firulŭ apucá,
Susŭ cu elŭ sburá,
Intr'o 'ndepartare
Catra tĭermŭ de mare, —

Candŭ se înnaltiá
Sĭomiĭ stralucĭá,
Firulŭ eĭ slipĭá,
Ca si nesce dĭorĭ
Pe la cantatorĭ.
I o n ŭ atuncĭ venĭá,
M a ĭ c'a ĭ graĭá:
„Unde te-am manatŭ,
Bine-aĭ ascultatŭ, —
De m'aĭ ascultá
Unde te-asĭu maná.
Fiĭ gata de dusŭ
Susŭ colo în susŭ,
Intr'o 'ndepartare
Catra tĭermŭ de mare.
De sborŭ se te-apucĭ,
Si adĭ se-mĭ aducĭ,
Cuĭbulŭ sĭoĭmilorŭ
Si a-lŭ puilorŭ, —
Cuĭbulŭ mi-lŭ da mie,
Puiĭ-ĭ tĭene tîe, —
Cà sĭoĭmiĭ-au rapitŭ,
Firulŭ auritŭ,
Candŭ m'am castigatŭ
Si multŭ am lucratŭ
La unŭ scumpŭ vesmentŭ,
Pertru fiulŭ santŭ!“

„Maic'a! eu asiu face
Totŭ ce, tîe-tĭ place, —
Dar' ast' n'oĭu puté,
Nu-ĭ 'n puterea mea!
Sĭoĭmiĭ au rapitŭ,
Firulŭ auritŭ, —
Firulŭ, eĭ l'au dusŭ,
Pen' la cerĭu în susŭ,
Din elŭ au tĭesutŭ,
Cuĭbulŭ pre placutŭ, — —
Lun'a aurita,
Fétĭ'a-ĭ stralucita!
Puiĭ nu-sŭ maĭ multŭ,
Càcĭ s'au prefacutŭ
Stele maruntĭele,
Si lucéferele, —
Tóte stralucescŭ,
Lumea-o 'nfrumsetĭescŭ,
In nóptea senina, —
Cum dîu'a 'n gradina,
Florile frumóse,
Si carĭ amiróse,
Suntŭ spre îndĭestrare
Si spre desfetare!"

O'nchinamŭ spre sanetate!

Mari'a si fetele.

Mari'a plecase, —
  Dómneĭ bune, Dómne!
Si ea se aflase,
Pe calea la raĭu,
Pe piciorŭ de plaĭu,
Si ea totŭ mergea
Pene ajungea,
Cu stêlparĭ de flóre
Lumina de sóre
Ca calugerésa
Si împeratésa,
In tiolŭ fetiorescŭ,
La vadŭ jidovescŭ.
  Candŭ caletoriá,
Maĭ c'a întelniá,
Fete de evreĭ,
Pascêndŭ nesce mnieĭ,

Si ea suspiná
Si-apoĭ le 'ntrębá:
„Spunetĭ? n'atĭ vedĭutŭ?
Pe-unde-atĭ petrecutŭ,
Pe fiutĭulŭ meu,
Santulŭ Ddĭeu!?"

Ele se mirá,
Triste 'ĭ graĭá:
„Si se-lŭ fimŭ vedĭutŭ, —
Nu l'amŭ cunoscutŭ!"
„Lesne-ĭ de-a lŭ cunósce,
Cà elŭ lumea 'ntórce, —
In drépt'a luĭ mana
I s'a datŭ se tĭena,
Cerĭulŭ celŭ ĭnnaltŭ,
Frumosŭ, minunatŭ. —
In stêng'a luĭ mana
I s'a datŭ se tĭena,
Pamentulŭ surpatŭ,
Latŭ, si rotundatŭ,
Ce l'a 'mpresuratŭ
Sĭerpe 'nterentĭatŭ!"

Fetele-o jelĭá,
Sĭ-apoĭ 'ĭ graĭá:
„L'am fi cunoscutŭ
Dar' nu l'am vedĭutŭ!"

„Póte-a fostŭ calarĭu
Ca 'mperatiĭ marĭ?!
Radĭ'a sóreluĭ
E pe fétĭ'a luĭ, —
Lun'a cerĭuluĭ
Pe umerulŭ luĭ, —
Foculŭ cerĭuluĭ
In manele luĭ, —
Tunetulŭ de véra
Fulgerulŭ de séra!"
Fetele dîcea:
„De elŭ e asĭa?
Maĭca! l'amŭ vedĭutŭ,
Si l'amŭ cunoscutŭ!
Elŭ e 'n Rusalimŭ,
Betraniĭ-ĭ se 'nchinŭ, —
Candŭ încalecá,
San' Duminec'a
Nainte-ĭ mergea
Si florĭ culegea,
Cunune 'nvêrstá
Pe cale-ĭ tĭepá, —
Lumea-lŭ minuná
Cum elŭ luminá!"
Si fiĭ Maĭca sanetósa,
De fiu-tĭ bucurósa!

O'nchinamŭ spre sanetate.

Cantulŭ doruluĭ.

La cea dalba de cetate,
Florile dalbe!
Merge carulŭ de matase, —
Dara 'n carŭ, ór'cine-mĭ sĭede?
Sĭede-mĭ Marĭ'a 'n haĭna verde!
Si 'mĭ canta pre doĭosŭ
Si 'mĭ lucra pre frumosŭ.
Dar' cu lucru, ce gatesce?
Totŭ 'mĭ cósa, firuĭesce,
La prapurĭ împeratescĭ,
La vesminte barbatescĭ.
„Marĭa! cósa pentru noĭ,
Da-tĭ-omŭ mnĭeĭ, si datĭ-omŭ oĭ,
Da-tĭ-omŭ butĭ cu banĭ maruntĭ,
Galbenĭ nuoĭ, orĭ câtŭ de multĭ,
Nesce care, cu comóre,
Sĭ-orŭ luci ca santulŭ sóre!"

Dar' Mari'a suspiná:
„De acele n'oĭu luvá, —
De mĭ-atĭ dá pe fiulŭ meu,
Domnulŭ santŭ si Ddĭeu!"
„Tî l'am dá, dar'e legatŭ,
Si sta 'n pórta radîmatŭ,
Susŭ la curtea luĭ Pilatŭ,
Si asĭtépta dupa cruce
Ca pe ea, viu se-lŭ usuce,
Fiulŭ teu cà-a cutesatŭ
De-a stricá pe-unŭ împeratŭ,
Si se scape pe poporŭ
De celŭ lantĭu, si de omorŭ!"
Marĭ'a merge si se canta,
De durerĭ, focŭ se framenta,
Canta dupa fiulŭ seu,
Dór' aude versulŭ greu,
Versulŭ greu, cà-ĭ pare reu.
Dar' o-aude-o 'mperatésa,
Dintra tóte maĭ alésa, —
Si în cale-ĭ se grabĭá,
Si atuncea 'ĭ graĭá:
„Nu cantá asĭa înnaltŭ,
Cà-te aude-unŭ împeratŭ,
Imperatŭ si-alŭ meu barbatŭ,
Si pe mine m'a urî,
Pruncisĭorĭĭ-a parasî, —
Si pe tine te-a ĭubi!"

„De-oĭu cantá, câtŭ oĭu cantá,
Tacĭ, si nu me ascultá,
Nu cantŭ împeratuluĭ,
Ci cantŭ numaĭ doruluĭ,
Doruluĭ si fiuluĭ,
Ceriuluĭ pamentuluĭ!"
Maĭca! fiĭ tu bucurósa,
Primesce colind'a nósta.

O'nchinamŭ spre sanetate!

Plóĭ'a cu focu.

Coborît'a, coborîtŭ,
  Corinda-me Dómne corinda!
De maĭ susŭ, din resaritŭ,
Ddĭeu din ceriu pe scarĭ,
Pe mirurĭ, pe luminarĭ,
Cu o turma de-oĭ domnescĭ
Prin fenetĭe jidovescĭ,
Si o pasce în seninŭ,
Si o-adapa în norŭ linŭ!
  Nime 'n lume nu-lŭ vedea,
Nime 'n calea luĭ statea, —
Vede-lŭ fét'a de evreu,
Sĭ-alergà la tata seu, —
Dar' acest'a la Pilatŭ,
Si de veste luĭ a datŭ. —
  Si Pilatŭ candŭ audĭá,
Catra jidovĭ cà graĭá:

„Ddĭeu oile pasce
Totŭ pe livedîle vóstre,
Alergatĭ, de mi-lŭ legatĭ,
Si pe cruce-lŭ spendĭuratĭ."
Jidoviĭ cà se luara,
Pe Ddĭeu 'lŭ aflara,
Si cercara se-lŭ omóra,
Cu securĭ si cu topóra!
Jidoviĭ, candŭ aŭ venitŭ,
Domnulŭ santŭ, asĭa-a graitŭ
„Aleĭ! oitĭele mele,
Se ve facetĭ nesce stele, —
Iéra voĭ berbeciĭ meĭ,
Se fitĭ totĭ lucéfereĭ."
Ddĭeu atuncĭ dadea,
Rapede, o plóĭa grea,
Noriĭ totĭ cà se 'nvolbá,
Tunetulŭ, cà resuná,
Fulgerulŭ cà luminá,
Jidoviĭ se prepadea,
De cea plóĭa rea cu focŭ,
Si periá, ca gongĭ, de locŭ!

O'nchinamŭ spre sanetate!

Iud'a.

Candŭ C r i s t o s ŭ ciná la mésa,
  L e r u - m i D ó m n e!
Stá evreiĭ dupa casa, —
Dara I u d'a a întratŭ,
Luĭ C r i s t o s ŭ de s'a 'nchinatŭ, —
Iér' a fara elŭ ĭesì
Sĭ evreilorŭ graì :
„Datî-mĭ treĭdĭecĭ de argentĭ,
Se vi-lŭ dau, se-lŭ restignitĭ!"
I u d 'a , ĭubitorĭu de banĭ,
L'a vindutŭ la-a luĭ dusĭmanĭ!
  Candŭ C r i s t o s ŭ gatá cu cin'a,
Merse sub pomŭ în gradina, —
Iud'a dupa elŭ s'a dusŭ,
Dar' evreiĭ prin ascunsŭ, —
Si candŭ I u d'a-l ŭ sarutase
Sarŭ evreiĭ, si-lŭ legase.

L'au purtatŭ pen' la Pilatŭ,
Si la cas'a cea de svatŭ,
Svatulŭ lorŭ a otarîtŭ,
Ca se fia restignitŭ!
  Pe cruce de bradŭ l'au pusŭ,
Cu sulitĭ'a l'au împunsŭ,
Sangele pe cruce-a cursŭ, —
Dar' multîmea a strigatŭ:
„Nu trebe pe josŭ versatŭ,
Sangele-ĭ nevinovatŭ!"
Sórele se 'ntunecá,
Lun'a 'n sange se 'mbracá,
Muntiĭ se cutremurá,
Apele se tulburá, —
Angeriĭ 'ncepura a plange,
Cà se vérsa-atât'a sange!
  Dar' pe Iud'a blastematŭ,
Sufletulŭ cà l'a mustratŭ,
Si delocŭ s'a spendĭuratŭ!

  O'nchinamŭ spre sanetate!

Vestea rea.

Ambla Maĭc'a, dupa fiu,
Radĭa sórelui!
Totŭ plangêndŭ, si întrebandŭ;
„N'atĭ vedĭutŭ pe fiulŭ santŭ?
„Póte cà noĭ l'am vedĭutŭ,
Dara nu l'am cunoscutŭ!"
„Déca cumva l'atĭ vedĭutŭ,
A-lŭ cunósce atĭ pututŭ, —
Càcĭ pe fétĭ'a fiuluĭ,
Scrisa-ĭ radĭ'a sóreluĭ,
Si pe frunte, lun'a plina,
Lun'a plina, cu lumina, —
Iéra pe-a luĭ umereĭ
Stralucescŭ lucéfereĭ!"
„Maĭca! déca e asĭa,
Noĭ 'tĭ damŭ o veste rea;

Cà-ĭ la curtea luĭ P i l a t ŭ,
Restignitŭ pe lemnŭ de bradŭ!“
  Maĭc'a plange, si se 'nfrange,
Anim'a-ĭ înnóta 'n sange, —
Angerĭ belĭ, o céta mare,
Sbóra la ea de 'ntristare.
Si la cerĭu o redicá,
Dara ea le cuventá:
„Fiulŭ meu, totŭ Domnŭ va fi,
Si ceĭ bunĭ 'ĭ vorŭ fi fiĭ, —
Celorŭ reĭ va resplati,
Cà pe vecĭ ĭ-a osîndi!“
  Fiĭ tu M a ĭ c a bucurósa,
De colind'a ast'a-a nósta. —

Graulŭ, vinulŭ si mirulŭ.

Odĭeu amblá,
  Domnuluĭ Dómne!
Santiĭ-lŭ întrebá:
„Graulŭ celŭ curatŭ,
Vinulŭ stracuratŭ,
Mirulŭ teu celŭ santŭ, —
Ce suntŭ pre pamentŭ,
Din ce suntŭ facute,
De-sŭ asĭa placute?"
  „Voĭ pre bine scitĭ,
Si ce maĭ voitĭ?
Bine; fórte bine,
Càcĭ a-tĭ fostŭ cu mine!
Cà noĭ am ĭesitŭ,
La campŭ parasîtŭ,
Susŭ la Rusalimŭ, —
Ca se maĭ privimŭ,

Grane fara spicurĭ,
Si viĭ fara vinurĭ,
Si florĭ fara mirurĭ, —
Noĭ ne-am datŭ din cale,
La fontana 'n vale,
Rece ventusĭorŭ,
Paltinŭ galbinĭorŭ
Sub frundĭa marunta
La umbra rotunda. — —
Voĭ v'atĭ adapatŭ,
Eu-am însetosĭatŭ,
Voĭ v'atĭ si culcatŭ
Eu-am custodiatŭ.
Caniĭ de evreĭ,
Manĭosĭ ca si leĭ,
Au si audîtŭ,
La noĭ au venitŭ.
Voĭ totĭ atĭ scapatŭ,
Dar' eu m'am lasatŭ,
Se patĭu pentru voĭ
Si turm'a de oĭ, —
Si eĭ me legara
Si prinsŭ me purtara
Pene la Pilatŭ
Si cas'a de svatŭ. —
Legea mĭ-o spunea,
Din lege ĭesĭá,

Se fiu restignitŭ,
Si batjocoritŭ,
Pe cruce de bradŭ,
Pre cum vre Pilatŭ.
Apoĭ me 'ncingea,
Tare me stringea,
Carnea, josŭ cadea, —
Pe unde picá,
Grau bunŭ se facea!
In manĭ, în picĭóre
Facura butóre,
Cu cuĭu de otĭelŭ,
Dandŭ cu maĭu de ferŭ.
Cuĭe se batea,
Sangele curgea, —
Pe unde picá,
Vinŭ bunŭ se facea.
Si spinĭ aduná,
Si me 'ncununá.
Tare me 'mpungea,
Sudórea curgea, —
Pe unde picá,
Mirurĭ înflorĭá!"

O'nchinamŭ spre sanetate!

Avutulŭ si seraculŭ.

Coborît'a Domnulŭ santŭ
Haĭ Lero-mi Dómne haĭ!
Domnulŭ santŭ pre-acestŭ pamentŭ,
Coborît'a totŭ pe scara,
Scara santa si de céra,
Pe o dî de serbatóre
Candŭ resare santulŭ sóre,
Cu San' Petru, sotiulŭ luĭ
Pentru sórtea omuluĭ, —
Ce facŭ domniĭ cu ĭobagiĭ
Si avutiĭ cu seraciĭ?!

Amendoĭ acum pornira,
Si pedestru se ivira
La cas'a avutuluĭ
In midîloculŭ satuluĭ.

„Buna dîu'a domnitorĭ!
— Se traitĭ voĭ cersitorĭ!

„Gat'a-ĭ prandĭulŭ de prandîtŭ?
Ne 'mbiamŭ la omenitŭ."
— Prandĭu-ĭ gat'a, nu-ĭ de voĭ,
Ci-ĭ de domnĭ marĭ ca si noĭ!

„Déca nu-ĭ si pentru noĭ
Se prandîtĭ dar' numaĭ voĭ!

Eĭ se ĭéu, si ducu-se,
Si ajungŭ, si vedu-se,
La cas'a seracului,
In capetulŭ satuluĭ

„Buna dîu'a muncitorĭ!
— Se traitĭ voĭ caletorĭ!

„Gat'a ĭ prandĭulŭ de prandîtŭ?
Me 'mbiamŭ la omenitŭ.
— Prandĭulŭ nostŭ e cam putĭenŭ,
Dar' venitĭ ca se-lŭ prandîmŭ!
Si de cumva nu nĭ-ajunge,
Merge-oĭu-'n satŭ, si voĭu aduce! —

Se luara, si întrara,
Si la mésa s' asĭedĭara, —
S'ospetara, — nu potura
Ca se gate ce avura!

„Multĭemita, cuĭ nĭ-a datŭ!“ —
Maĭ de parte au plecatŭ,
Printre viĭ, printre campiĭ,
Pe o cale cu facliĭ.

Ddĭeu din graĭu graĭá:
„Cauta Petre 'n steng'a mea,
Spune-mĭ Petre, ce-ĭ vedé?“
— „Dómne! multŭ nu maĭ tĭené!
De ce vedŭ, îmbetranescŭ,
Si de spaĭma me 'ngrodĭescŭ,
Vedŭ cas'a avutuluĭ
In midĭloculŭ ĭaduluĭ,
Cum s'aprinde, si cum arde,
Si avutulŭ se prepade,
Cà balaurĭ sufla 'n focŭ,
Se 'mbulsescŭ, de n'afla locŭ, —
Scorpiele-sŭ ca vacele,
Bróscele-sŭ ca caprele!“

Ddĭeu din graĭu graĭá:
„Cauta Petre 'n drept'a mea,
Spune-mĭ Petre, ce-ĭ vedé?“
— „Dómne! multŭ de-aĭ maĭ tĭené!
De ce vedŭ, întinerescŭ,
Si me bucurŭ, dantĭuescŭ
Vedŭ cas'a seraculuĭ
In midĭloculŭ raĭuluĭ,

Din a fara argentîta,
Din launtru aurita,
Sóre mandru dî senina,
Si 'n prejurŭ cu o gradina,
Frundîele-sŭ ca stelele,
Florile ca lunele!“

O'nchinamŭ spre sanetate!

Mès'a gatita.

Domnŭ bunŭ, ce te-aĭ bucuratŭ,
  L e r u-ĭ D o m n ŭ D ó m n e!
Mésa mare, de-aĭ 'ncarcatŭ?
Asĭa plina, si frumosŭ,
Si în susŭ, si maĭ în josŭ, —
Cu masaĭulŭ de matasa,
Si pe elŭ mancare-alésa,
Pe masaĭu, colacĭ de grau,
Câtŭ ajungŭ si pen' la brêu, —
Susŭ pe mésa vasŭ cu vinŭ,
Lenga elŭ bocalulŭ plinŭ, —
Pentru cine te-aĭ gatitŭ,
Ce nu te punĭ la prandîtŭ?
Dór' aĭ finŭ de botedĭatŭ
Séu fetĭorŭ de cununatŭ?"
  „Asĭa ceva, nu-ĭ se fia,
Ci o alta bucuria!

Eu asĭteptŭ pre Ddĭeu,
Ddĭeu si sotĭulŭ seu,
Eĭ suntŭ adĭ óspetĭ de-aĭ meĭ,
Si petrecŭ prandĭulŭ cu eĭ,
Se nu-mĭ bage nicĭ o vina,
'I asĭteptŭ cu més'a plina!"
Bucura-te crestinŭ bunŭ,
Óspetĭ marĭ tî-se adunŭ, —
Si noĭ, lorŭ ne închinamŭ,
Dara tĭe-tĭ colindamŭ!"

Intru multĭ anĭ cu pace si sanetate!

Bocalulŭ de aurŭ.

Óre-a cui-sŭ aste curtĭ? —
Hoĭ Lerĭule Lerĭule!
Cà s'au strinsŭ si óspetĭ multĭ, —
Curtĭ înnalte, minunate,
Si de sóre luminate,
Din a fara argintîte,
Din launtru aurite, —
In prejurŭ gradinĭ de florĭ
Si cu turnurĭ pen' la nuorĭ,
Cu zebrele pen' la stele
Da-'n midĭloculŭ curtĭlorŭ,
Pusa-ĭ més'a domnilorŭ!
Mésa mandra cu matasa,
— Dara óre ce-ĭ pe mésa?
E colacŭ de grâu curatŭ,
Vasŭ de vinŭ vechĭu, stracuratŭ,
Florĭ de mirŭ, de împenatŭ!

— Dar' la mésa cine suntŭ?
Multĭ boĭerĭ si Domnulŭ santŭ, —
La unŭ cornŭ e Ddĭeu,
L'altulŭ, Petru sotĭulŭ seŭ, —
La-alŭ trei-le santulŭ Ionŭ,
Lenga eĭ sĭ-alŭ curtiĭ domnŭ,
Totŭ închina cu bocale
Si le pórta 'n perendare.
Unŭ bocalŭ e mititelŭ
Frumosĭelŭ, si aurelŭ, —
Da 'n fundulŭ bocaluluĭ,
Scrisa'ĭ póm'a vinuluĭ,
Da-'n tórt'a bocaluluĭ
Pusu-ĭ spiculŭ grauluĭ, —
Da-'n cój'a bocaluluĭ,
Jace flórea miruluĭ,
Totĭ închina, multĭemescŭ
Si pe Domnulŭ pomenescŭ!
Dîse Domnulŭ Ddĭeu:
„Se-mĭ respundĭ, boĭerĭulŭ meu!
Eu bocalu-asĭu cumperá,
Séu cu altulŭ l'asĭu schimbá!"
„Se fiĭ Dómne ĭertatorĭu,
Se-mĭ fiĭ mie credĭètorĭu,
Cà eu nu-lŭ amŭ de vindutŭ,
De si fórte tĭ-a placutŭ, —

Nu-ĭ bocalulŭ de schimbatŭ
Cà si eu l'am capetatŭ,
Nasĭulŭ candŭ m'a boteďĭatŭ
Sîngurŭ elŭ cà mi l'a datŭ,
Pe candŭ pruncĭĭ-oĭu boteďĭá,
Pe candŭ 'ĭ voĭu cununá,
Ospetiĭ de-a-lŭ minuná.
Si din elŭ, vinŭ a gustá."
Ddĭeu atuncĭ graĭá:
„Tĭene-lŭ dar' în cas'a ta,
Si traĭesce sanetosŭ
Cu bocalulŭ teu frumosŭ!"

O'nchinamŭ spre sanetate!

Scald'a.

Sórele întórce frunte,
  Florĭ dalbe de mèrŭ!
Catra-acést'a mandra curte,
Cà-a crescutŭ unŭ mèrŭ sĭ-unŭ pèrŭ
Ca si verulŭ si cu verŭ,
La trupina-alaturatĭ,
Dar' la verfurĭ luminatĭ!
  Óre 'n verfurĭ ce se vede,
Ce se vede si 'mĭ sĭede?
Sĭedu-mĭ doue turturele,
Tĭenu-mĭ doue luminele,
Pica-mĭ doue lacremele,
Pica-mĭ multe picurele,
Si se facŭ totŭ floricele
Si se facŭ totŭ rîurele,
Floricele de mirŭ santŭ,
Si o scalda pe pamentŭ,

Si se scalda Ddĭeu,
Ddĭeu cu sotĭulŭ seu!
Si întréba Domnulŭ santŭ;
„Ce-ĭ maĭ bunŭ, pe-acestŭ pamentŭ?“
„Ce-ĭ maĭ bunŭ ca boulŭ bunŭ, —
La aratru déca-lŭ punŭ,
Brésd'a négra bine-o 'ntórce,
Grâulŭ rosĭu, bine-lŭ cóce,
Si tî-lŭ cara-a casa 'n sacĭ,
Pe cratĭunŭ, de-tĭ facĭ colacĭ!“
Si întréba Domnulŭ santŭ:
„Ce-ĭ maĭ bunŭ, pe-acestŭ pamentŭ?“
„Ce-ĭ maĭ bunŭ, ca calulŭ bunŭ,
Cà pe elŭ, de eu me punŭ,
Me aduce 'n voĭnicia,
Me desĭtépta din betîa,
Pe dusĭmanŭ din tĭéra-alungŭ,
Si-lŭ alungŭ pene-lŭ ajungŭ!“
Si întréba Domnulŭ santŭ;
„Ce-ĭ maĭ bunŭ, pe-acestŭ pamentŭ?“
„Nu-ĭ maĭ buna, ca-óĭ'a buna,
Lapte, lana 'tĭ aduna, —
Tóta vér'a te nutresce,
Tóta ĭérn'a te 'ncaldĭesce!“
Si întréba Domnulŭ santŭ:
„Ce-ĭ maĭ bunŭ, pe-acestŭ pamentŭ?“

„Nu-ĭ maĭ bunŭ, ca-unŭ sufletŭ bunŭ,
Orĭ ce alt'a se-tĭ maĭ spunŭ!
Sufletulŭ bunŭ s'umilesce
Si pe frate-lŭ pretĭuesce, —
Pe seracĭ nu-ĭ lasa 'n reu,
— Se-lŭ ajute Ddĭeu, —
De-ĭ voĭosŭ de-ĭ superatŭ,
Face bine nerugatŭ."

O'nchînamŭ spre sanetate!

Antêietatea luĭ Cristosŭ.

Cam la asta casa
Domnuluĭ Dómne!
La dalba de mésa,
Santiĭ s'aduná,
Cu boĭerĭ mancá,
Si vorbĭá eĭ multe, —
Dar' la mésa 'n frunte
Si Cristosŭ erá,
Petru ascultá. —
Totĭ se sfatuĭá,
Si se întrebá:
„Cine e maĭ mare,
Ce putere are?"
Petru se sculá,
Si elŭ închiná:
„Dómne! estĭ maĭ mare,
Decâtŭ orĭ si care!

Càcĭ alŭ teu cuventŭ
E santŭ pe pamentŭ,
Sĭ-a tale puterĭ
Suntŭ date din cerĭu, —
Cà-aĭ venitŭ în lume
Ca se facĭ minune,
Cerĭulŭ se 'lŭ marescĭ
Lumea s' o'ntarescĭ,
Bunulŭ se-'lŭ adunĭ
Reulŭ se-lŭ apunĭ,
Si se scapĭ popóre
Cu feru-'n picĭóre,
De sĭerbĭĭ spurcate,
De reu, de pecate.
Cà a ta domnia
Nu e tirania, —
Candŭ a ta putere
E o mengaĭere, —
Mare sîngurŭ estĭ,
Càcĭ tu, dreptŭ domnescĭ!"
„Petre! candŭ vorbescĭ,
Nu pecatuĭescĭ, —
Pe-unde veĭ amblá
Darulŭ te-a urmá,
Cà va cresce grâu
Rosĭu, — pene 'n brêu, —
Si va fi seninŭ,
Se rodésca vinŭ, —

Vorŭ reversá dĭorĭ,
'Si mirurĭ de florĭ!
La seceretorĭ,
Daĭ grane cu sporĭu, —
La culegĕtorĭ
Daĭ vinurĭ de dorŭ, —
La colindatorĭ
Daĭ mirurĭ de florĭ, — —
Ca se fia bine
Pentru orĭ si cine,
Care se 'ngrijesce
Si se ostenesce,
Pe campiĭ ceĭ secĭ
In dĭorile recĭ,
Pentru-a sa viétĭa,
S'aĭba 'n ea dulcétĭa.
Ca se fia bine
Pentru orĭ si cine,
Care se padĭesce
Nu pecatuĭesce,
Ci cu fapte bune
Face bine 'n lume, —
Tu, pe-acestĭ se-ĭ trecĭ,
La raĭulŭ de vecĭ!"

O'nchinamŭ spre sanetate.

Cheĭ'a raĭuluĭ.

Jurŭ prejurŭ de mésa,
Petre, Petrelĭo!
Cét'a e alésa, —
Suntŭ vr'o câtĭ-va Santĭ,
Cu boĭerĭ, parintĭ,
Dulce eĭ vorbescŭ
Si se sfatuĭescŭ,
De a lorŭ marire,
Si de 'ncaruntîre, —
San' Petru tacea,
Ceĭalaltĭ dîcea:
„Petre! estĭ maĭ mare,
Ca orĭ fiacare,
Cà în mana aĭ
Cheĭ'a de la raĭu,
Domnulŭ santŭ tĭ-a dat'o,
Dreptŭ a judecat'o, —

Si tu poţĭ lasá,
In raĭu a întrá,
Orĭ pe cine vreĭ,
Pe bunĭ, si pe reĭ!
— Ast'a de orŭ audî,
La tine-orŭ veni,
Suflete desĭteptĕ,
Din nascere drepte,
Carĭ raĭu au cerutŭ,
Bine de-au facutŭ,
Si le veĭ lasá,
In raĭu a întrá.
— Ast'a de-orŭ audî
La tine-orŭ veni,
Suflete-adurmite
De pecatŭ negrite,
Carĭ raĭu au cerutŭ
Dar' reu au facutŭ, —
Tu le veĭ maná,
In ĭadŭ a întrá!
— Pe dreptĭ veĭ chĭamá
A se ospetá,
Lenga mese 'ntinse
La facliĭ aprinse, —
Pe reĭ veĭ bagá
Focŭ de-a spumegá,

Lenga mese strînse,
La lumine stînse.
— Câtĭ reu au facutŭ
De candŭ s'au nascutŭ,
Totŭ în focŭ se arda
Si se se prepada.
Câtĭ bine-au facutŭ,
De candŭ s'au nascutŭ,
Vorŭ jucá pe plaĭu
In midĭlocŭ de raĭu,
Totŭ cu Ddĭeu,
Si cu sotĭulŭ seu!"

O'nchinamŭ spre sanetate!

Locŭ în raĭu.

Jóca Petru pe unŭ plaĭu,
Raĭulŭ luminosŭ Dómne!
Chĭarŭ în campulŭ celŭ de raĭu.
Dela dĭorĭ si pene 'n séra,
Mergŭ si vinŭ boĭerĭ din tiéra,
Càcĭ pe unĭĭ 'ĭ lasá,
Dar' pe altiĭ-ĭ renturná.
Mam'a luĭ Petru veniá,
Si luĭ Petru 'ĭ graĭá:
„Fá-mĭ tu mie locŭ în raĭu!"
„Locŭ în raĭu, maĭcutĭa n'aĭ,
Càcĭ seracĭĭ tĭ-au lucratŭ,
Sér'a, plata nu lĭ-aĭ datŭ,
Fàr' negin'a grauluĭ,
De pe fundulŭ cĭuruluĭ
Birtasĭtĭa candŭ eraĭ,
Cup'a mica-o mesuraĭ,

Vinŭ cu apa aĭ vindutŭ, —
Nicĭ unŭ bine n'aĭ facutŭ!"
Tat'a luĭ Petru mergea,
Si luĭ Petru 'ĭ dîcea:
„Fà-mĭ tu mie locŭ în raĭu!"
„Locŭ în raĭu, taĭcutĭa n'aĭ,
Cà-aĭ fostŭ fórte vulturarĭu,
Ce-aĭ vedĭutŭ, nu maĭ lasaĭ.
In viétĭa n'aĭ lucratŭ
Si totŭ jude-aĭ fostŭ la satŭ,
Pe seracĭ tu greu ĭ-aĭ trasŭ,
Pe avutĭ urîtŭ ĭ-aĭ rasŭ,
Satulŭ, de tin' s'a temutŭ, —
Nicĭ unŭ bine n'aĭ facutŭ!"
Sór'a luĭ Petru venĭá,
Si luĭ Petru 'ĭ graĭá,
„Fà-mĭ tu mie locŭ în raĭu!"
„Locŭ în raĭu, tu sóra n'aĭ, —
Candŭ aĭ fostŭ de maritare,
Aĭ saritŭ gardulŭ maĭ mare,
Candŭ ajunsesĭ de nevésta,
Aĭ saritŭ si pe ferésta.
Pentru traĭulŭ teu spurcatŭ,
Locŭ în raĭu, n'aĭ capetatŭ!"
Dar' si frate-seu mergea,
Si luĭ Petru 'ĭ dîcea:
„Fà-mĭ si mie locŭ în raĭu!"

„Locŭ în raĭu, numaĭ tu aĭ, —
Că-aĭ fostŭ frate, pecurarĭu,
Tĭ-a fostŭ jele de drumarĭu, —
Câţĭ flamendĭ s'a abatutŭ,
Si orĭ-caţĭ apa-au cerutŭ,
Cu brensa ĭ-aĭ saturatŭ,
Cu laptutĭu ĭ-aĭ adapatŭ, —
Pentru traĭulŭ teu placutŭ,
Locŭ în raĭu cu ţĭ-am facutŭ!"

O'nchinamŭ spre sanetate!

Préd'a din raiu.*

La muntele Galileĭ
Hoĭ Lero-mi Lero-mi Dómne!
Domnulŭ e cu Santiĭ seĭ, —
Din de parte eĭ privira
Me Arcangelŭ Mihaila,
Calerindŭ, si alergandŭ, —
Dara calulŭ spumegandŭ.
Candŭ Arcangelŭ de eĭ dá,
Ddĭeu 'lŭ întrebá:
„Ce e nou, de unde vinĭ?
Cà alergĭ si nu te-alinĭ
Din ĭutĭél'a caluluĭ,
Frementarea trupuluĭ?"
Mihaila 'ĭ graĭá:
„Dómne! Dómne! vestea-ĭ rea!
Santu Petru-a adurmitŭ,
Iud'a chei'a a rapitŭ,

Si în raĭu cà s'a bagatŭ,
Ce-a fostŭ bunŭ, totŭ a predatŭ, —
Lunisĭór'a, sórelc,
Dĭorile si radĭele,
Tronisĭorulŭ de judetĭu,
Si sĭustarĭulŭ de botedĭŭ,
Busuĭoculŭ, florile,
Crucea si mirurile, —,
Tóte 'n ĭadŭ elŭ le-a bagatŭ,
Si raĭulŭ l'a 'ntunecatŭ,
Si ĭadulŭ l'a luminatŭ!"
  Domnu-atuncea întrebá:
„Care Santŭ se va aflá?
Lucrurile-a le luvá,
Iéra 'n raĭu a le bagá!?"
  Santiĭ totĭ cà au tacutŭ,
Càcĭ de Iuda s'au temutŭ!
  Dar' Ilie a venitŭ
Catra Domnulŭ sĭ-a graitŭ:
„Dómne! Ddĭeulŭ meu!
De mĭ-aĭ dá, ce-oĭu cere eu,
Lucrurile cà le-oĭu scóte
Si pe Iud'a 'lŭ dau de mórte.
Dà-mĭ unŭ tresnetŭ, si unŭ fulgerŭ!
— „Eu tĭ-asĭu dá, dar' estĭ cam tinerŭ,
Numaĭ te veĭ vatemá,
Nu le veĭ puté purtá, —

Déca credĭ cà tu estĭ tare
Du-te-alege-tĭ, orĭ si care."
Santŭ **Ilie** sĭ-a culesŭ
Fulgerŭ tresnetŭ pe alesŭ,
Si îndata a plecatŭ
Dupa **Iud'a** pene 'n ĭadŭ,
Cu unŭ sbicĭu de focŭ pocnindŭ,
Fulgeràndŭ, si totŭ tresnindŭ.
Iud'a, cum 'lŭ audĭá
Stá pe locŭ, si amurtĭá, —
Si **Ilie** l'a luatŭ
Si în fere l'a bagatŭ,
Si de-unŭ stêlpŭ cà l'a legatŭ, —
Totĭ ceĭ dreptĭ s'au bucuratŭ,
Totĭ ceĭ strembĭ s'au spaĭmentatŭ!
Si **Ilie** renturná,
Lucrurile le cará,
Iéra 'n raĭu cà le bagá, —
Raĭulŭ totŭ se luminá,
Iadulŭ totŭ se 'ntunecá.
Domnu-atuncĭ a cuventatŭ:
„**Ilie**! bin' te-aĭ purtatŭ, —
Tu, de-acuma aĭ putere,
Preste tresnetŭ, fulgerele!"

O'nchinamŭ spre sanetate.

Mengaĭerea luĭ Petru.

Colo susŭ la resaritŭ,
  Domnuluĭ Dómne!
Pe sub pomulŭ înfloritŭ,
Fete marĭ facliĭ aprindŭ,
Boĭerese mésa 'ntindŭ, —
La ea sĭede Ddĭeu
Cu-unŭ boĭerĭu, — mânca si beu,
Si de lume eĭ vorbescŭ,
Si de Petru pomenescŭ.
  Nicĭ cuventulŭ nu gatá,
Pene Petru s'aretá,
Si boĭerĭulŭ îmbiá,
Cu bocalŭ 'ĭ închiná, —
Dara Petru n'a gustatŭ,
Càcĭ de rele marĭ a datŭ!
  Ddĭeu l'a întrebatŭ;
„Petre! ce estĭ superatŭ?“

Iéra elŭ tristŭ a graitŭ:
„M'am scapatŭ pre adurmitŭ,
Iu d'a cheile-a furatŭ,
Si în raĭu elŭ s'a bagatŭ
Raĭulŭ tare l'a predatŭ
Sĭ-a dusŭ lucrurile 'n ĭadŭ."
Dîse Domnulŭ Ddĭeu,
Catra Petru soţĭulŭ seu:
„Petre! nu fiĭ superatŭ,
Cà Ilie le-a luvatŭ,
Iéra 'n raĭu mi le-a bagatŭ,
Si pe Iu d'a l'a legatŭ.
Dar' de-acum nu adurmi,
Raĭulŭ se mi-lŭ potĭ padî!"
Dómne! Ddĭeulŭ meu!
Estĭ mengaĭatorĭulŭ meu!

O'nchinamŭ spre sanetate!

Judecat'a luĭ Adamŭ.

Susŭ în verfulŭ ceriuluĭ,
Leru-mĭ e Domnulŭ!
In prejurulŭ sóreluĭ,
Este-unŭ tronŭ înauritŭ,
Si cu stele înfloritŭ,
Da' 'n elŭ sĭede Ddĭeu,
De judeca sĭerbulŭ seu, —
In naintea tronuluĭ,
Sĭede omulŭ raĭuluĭ.
„Scĭĭ Adame, ce tĭ-amŭ spusŭ?
Eu în raĭu, candŭ te-am adusŭ,
Cà te ĭertŭ de a mancá,
Din totĭ pomiĭ, ce tĭ-oĭu dá,
Dar' din unulŭ n'am ĭertatŭ,
Si tu totusĭ aĭ mancatŭ,
Mèru-'n gura 'lŭ bagasĭ,
Gur'a, de tĭ o 'nveninasĭ,

Anim'a de tĭ-o 'nsĭelasĭ,
Si 'n pecate te-afundasĭ,
Cu totŭ genulŭ omenescŭ,
De pe mèrulŭ pamentescŭ.
Pentru tine mosĭu Adame,
Eu purtaĭu piróne 'n palme!
Dar' Adamŭ se întristá,
La pamentŭ îngenunchĭá,
Si de Domnulŭ se rugá,
Iéra Domnu-lŭ întrebá:
„Cum Adame! de-aĭ smintitŭ,
De-aĭ mancatŭ din pomŭ opritŭ?“
Si Adamŭ a cuventatŭ:
„Sĭerpe galbenŭ s'a 'ncercatŭ,
Mèrulŭ, Eveĭ de l'a datŭ,
Iéra Ev'a l'a gustatŭ,
Si mĭ-a datŭ, de l'am mancatŭ!“
„Tu Adame! ce-ascultasĭ?
Pentru ast' te lapedasĭ,
Din celŭ raĭu pre luminosŭ,
Colo 'n ĭadu 'ntunecosŭ!“

O'nchinamŭ spre sanetate!

Raĭulŭ.

Sĭede Dómne, cine-mĭ sĭede,
  Haĭ Leru-mi Dómne haĭ!
Sĭede Petru 'n campulŭ verde,
Colo susŭ la resaritŭ,
Unde sóre s'a ivitŭ,
Pe picĭorulŭ celŭ de plaĭu,
Lenga pórt'a cea de raĭu, —
Totŭ 'mĭ canta, priveghĭédĭa,
Si 'nlauntru elŭ nu lasa,
Far' de-a sci si Ddĭeu,
Ddĭeu si sotĭulŭ seu:
  Domnulŭ, la raĭu ajungea,
Si luĭ Petru 'ĭ dîcea:
„Spus'am Petre! se nu uĭtĭ
Orĭ seracĭ suntŭ, orĭ avutĭ,
Se nu-ĭ lasĭ în raĭulŭ meu,
De-au facutŭ în lume reu. —

Lasa tu, dupa-alŭ meu svatŭ,
Pe ceĭ ce, golĭ au îmbracatŭ,
Si flamendĭ au saturatŭ,
Si setosĭ au adapatŭ,
Si scarbitĭ au mengaĭatŭ!"
Iéra Petru-a cuventatŭ:
„Dómne! tóte am ascultatŭ."
— Petre! déca-ĭ lucru-asĭa,
Raĭulŭ, 'mĭ veĭ aretá,
Pe ceĭ bunĭ se-ĭ potŭ cautá!"
„Dómne! potĭ delocŭ întrá,
Cà e 'mperatî'a ta!"
Domnulŭ santŭ atuncĭ pasĭá,
Si nainte 'ĭ venĭá,
Angeriĭ si Heruvimiĭ,
Arcangéliĭ, Serafimiĭ,
Totŭ cantandŭ si tamaĭandŭ,
Si în manĭ, facliĭ tĭenendŭ, —
Si pe Domnulŭ l'au purtatŭ,
Pen'ce raĭulŭ a cautatŭ!
— Pe urma Domnulŭ celŭ cerescŭ,
Sĭede 'n tronŭ dumnedĭeescŭ,
Lenga tronŭ se aduná
Totĭ, în raĭu câtĭ maĭ erá,
Prunculetĭ, de-ĭ mititeĭ,
Ca si nesce angereĭ,

Si fetiorĭ nevinovatĭ
Cu florĭ albe 'ncununatĭ,
Si betranĭ încaruntîtĭ,
De pecatulŭ lorŭ, caitĭ, —
Fetisióre, muĭerĭ, babe,
Carĭ de fire, n'au fostŭ slabe.
Domnu-atuncea a graitŭ.
„Fiilorŭ! eu am venitŭ,
Se ve vedŭ, càcĭ v'am ĭubitŭ, —
Voĭ'a mea atĭ împlinitŭ!"
„Dómne miluĭesce-ne!
Si de reu scutesce-ne!"
Totĭ cantá, si se 'nchiná,
Domnulŭ santŭ se bucurá.
Raĭulŭ e, ca sĭ-o gradina,
Unde-ĭ dîu'a totŭ senina,
Si nu-ĭ nópte 'ntunecósa
Si nu-ĭ sórte ticalósa, —
Campurile înflorescŭ
Iéra muntiĭ înverdĭescŭ,
Paserile dantĭuescŭ,
Apele se limpedĭescŭ, —
Si ceĭ bunĭ în vecĭ traĭescŭ!

O'nchinamŭ spre sanetate!

Iadulŭ.

Colo 'n josŭ catra apusŭ,
  Haĭ Lero-mi Dómne haĭ!
Sóre nu-ĭ pe cerĭu în susŭ,
Ci e nuorŭ, si 'ntunecime,
Sĭ-o grodĭava adencime. —
Unde muntiĭ vóma focŭ,
Dara marea-ĭ totŭ potopŭ, —
Unde-ĭ pester'a urîta,
De balaurĭ reĭ padîta,
De sĭerpĭ, fere ocolita.
  Lenga pórta nu e nime,
Póte s'între orĭ si cine, —
Dara nim' de voĭa buna,
Pe aice nu s'aduna, — —
Icĭ e ĭadulŭ celŭ spurcatŭ,
Pentru ómenĭ reĭ gatatŭ!

Da' 'nlauntru, cine suntŭ?
— „Se ferésca Domnulŭ santŭ!
Lenga pórta stau totŭ dracĭ
Si sĭerbescŭ pentru haracĭu,
Si pe nime eĭ nu lasa,
Ca la lume se maĭ ĭésa!“
Catra midĭlocŭ, cine suntŭ?
— „Se ferésca Domnulŭ santŭ!
Suntŭ ceĭ reĭ în ferŭ legatĭ,
Pene 'n breu în focŭ bagatĭ,
Friptĭ de sete, mortĭ de fóme,
Nime din eĭ, nu adórme, —
De durerĭ, din dintĭ scarnescŭ,
Si nicĭ candŭ se miluĭescŭ!“
Dar' acestĭ'a cine suntŭ?
— „Se ferésca Domnulŭ santŭ!
Suntŭ ceĭ reĭ, ce au omorîtŭ,
Traĭulŭ vecĭnicŭ sĭ-au urîtŭ, —
Suntŭ ceĭ reĭ, ce-au pagubitŭ,
Pe apropele mahnitŭ, —
Suntŭ ceĭ reĭ, ce au surpatŭ
Cas'a-altuĭ'a prin pecatŭ, —
Suntŭ ceĭ reĭ, ce-au însĭelatŭ,
In mintĭuna s'au spurcatŭ!“
Dara 'n ĭadŭ, ór' ce maĭ suntŭ?
— „Se ferésca Domnulŭ santŭ!

Că suntŭ muntĭ, de ceĭ înnaltĭ,
Si în grópe afundatĭ, —
Nu e cerĭu, — ci-sŭ numaĭ nuorĭ
De 'ntunerecŭ te 'nfiorĭ,
Nicĭ o dî nu e senina,
Foculŭ arde far' lumina, —
Campurile s'au uscatŭ
Apele tóte-au secatŭ,
Nu suntŭ paserĭ, nu suntŭ florĭ,
Numaĭ jarŭ, si numaĭ nuorĭ!"
Se ferésca Domnulŭ santŭ,
De-a vedé, ce-aice suntŭ!"

O'nchinamŭ spre sanetate!

Judetiulŭ din urma.

Evangelistulŭ Mateĭu,
Domnuluĭ Dómne!
A graitŭ fiilorŭ seĭ:
„Véculŭ lumiĭ se sfersĭesce,
Si judetĭulŭ se gatesce!
Domulŭ santŭ n'a 'ntardîá,
Ci cu angerĭ va plecá, —
Angeriĭ vorŭ trambitĭá,
Mortiĭ totĭ se vorŭ sculá,
Si celŭ dreptŭ judecatorĭu
Se cobóre printra nuorĭ, —
Mortiĭ, candŭ i s'orŭ ivi,
Scripturele se vorŭ plini!
Domnulŭ pe scaunŭ va sĭedea,
Mortĭ si viĭ de fétĭa-orŭ stá, —
Marturia, n'a chĭamá,
Fapt'a nemarturisîta,
Domnuluĭ 'ĭ e vedita, —

Si totĭ dreptiĭ vorŭ albi,
Pecatosiĭ vorŭ negri!
Vaĭ! ce spaĭma lĭ-a veni,
Pen' judetĭulŭ va ĭesi!!
Si s a t a n'a 'ntunecatŭ,
Spre pecate, ce-a 'nsĭelatŭ,
Va grai înveninatŭ:
„„D ó m n e! vedĭ cum te-au scarbitŭ,
Fiiĭ, pe cariĭ-aĭ ĭubitŭ,
Bine multŭ, tu cà lĭ-aĭ datŭ,
Si eĭ nu te-au ascultatŭ, —
Raĭulŭ mandru, lĭ-aĭ deschisŭ,
Pentru darurĭ, eĭ te-au rîsŭ, —
Si de ĭadulŭ înfocatŭ,
Tu, pre tare ĭ-aĭ crutĭatŭ.
D ó m n e! lasa mĭ-ĭ tu mie
De acum pene 'n vecia,
Iadulŭ celŭ de îngrodîtŭ,
Pentru ceĭ reĭ l'am gatitŭ!""
„D o m n u-atuncĭ va dá putere
Si s a t a n e ĭ, ce nu pere
Pene ómeniĭ suntŭ reĭ, —
Si va fi amarŭ de eĭ!
Pentru ceĭ u c i d è t o r ĭ,
Iadulŭ e maĭ 'ngrodîtorĭu,
Vermĭ, ĭ-orŭ róde, câtŭ vorŭ plange,
Si vorŭ bé bocalŭ de sange,

Sangele nevinovătŭ,
Dupa resplata-a strigatŭ,
Pen' la cerĭulŭ, celŭ maĭ naltŭ. —
Pe telharĭ asĭtépta tare
Intunereculŭ celŭ mare, —
Din ferŭ arsŭ si lantĭurĭ grele,
Vorŭ sberá multŭ, de durere!
Pentru strembiĭ juratorĭ,
Mincinosĭ si vrajitorĭ,
Si maĭ multĭ, reu facètorĭ,
Va fi numaĭ unŭ cuptorĭu, —
Si nicĭ unulŭ nŭ va fi,
Far'a de-a i-se resplati, — —
Apoĭ Domnulŭ va grai:
„Ah! seracĭĭ, vaĭ de eĭ!
Ie-ĭ satana, du-ĭ pre eĭ."
Cerĭulŭ înc' a plange-atuncĭ
Vedĭendŭ pecatosiĭ 'n muncĭ!
Iéra celorŭ dreptĭ va dîce,
Cu cuventulŭ blandŭ, si dulce:
„Sunteţĭ binecuventatĭ,
De mine v'apropiatĭ,
Se ve dau drépta cununa,
Se 'mperatîmŭ împreuna
Cu angeriĭ 'n voĭa buna!"

O'nchinamŭ spre sanetate!

Colinde lumesci.

Plecarea la petitŭ.

Mire tinerelŭ,
 Florile dalbe!
Gata calusĭelŭ,
Treĭ pene-sĭ chitesce
Si la drumŭ pornesce.
 „Dulce fiulŭ meu!
Ce-ĭ cugetulŭ teu,
Dór' de ostasitŭ,
Séu de telharitŭ?"
Mam'a-lŭ întrebá,
Respunsŭ asĭeptá.
 Fiulŭ, 'ĭ graĭá:
„Scumpa mam'a mea!
Nicĭ de ostasitŭ,
Nicĭ de telharitŭ,
Ci de însuratŭ,
Cà eu mĭ-am aflatŭ,

Féta frumosĭóra,
Ca sĭ-o porumbĭóra,
— Pe cum tĭ-am maĭ spusŭ —
Colo susŭ maĭ susŭ,
Peste noue muntĭ
La dalbele curtĭ.
Me ducŭ s'o petĭescŭ,
Càcĭ eu, o ĭubescŭ!"
„Dulce fiulŭ meu!
Asta-ĭ lucru greu, —
De dusŭ, te veĭ duce,
Dar n'o veĭ aduce, —
Fét'a minunata,
E custodiata,
De treĭ fetĭoreĭ,
Ca si nesce leĭ. —
Unulŭ e vadarĭu,
Altulŭ e portarĭu,
Sĭ-unulŭ în cetate,
'I sta totŭ la spate."
Mirele graĭá:
„Scumpa mam'a mea,
Ba eu me voĭu duce,
Si o voĭu aduce, —
Dîn'a muntîlorŭ
Dómn'a curtîlorŭ,
Sótĭa-mĭ va fi mie,
Nora-tĭ va fi tîe!

— Vadarĭulŭ din vadŭ,
'Mĭ e unŭ fartatŭ, —
Cà ĭ-am aretatŭ
Palosĭu ferecatŭ, —
L'am amanuntĭatŭ,
Dar' viu l'am ĭertatŭ!
— Portarĭulŭ din pórta,
Fric'a mea o pórta, —
Cà ĭ-am aretatŭ
Busduganŭ coltĭatŭ, —
L'am amanuntĭatŭ,
Dar' viu l'am ĭertatŭ!
— Celŭ ce ĭn cetate
'I sta totŭ la spate,
Dupa mine bate,
'Mĭ e ca si frate, —
Cà ĭ-am aretatŭ
Scutŭ nevatematŭ,
Lancea otravita,
La verfŭ ascutîta!"
„Dulce fiulŭ meu!
Pléca 'n drumulŭ tęu,
Norocŭ se-tĭ adunĭ,
Fét'a s'o cununĭ!"

O'nchinamŭ spre sanetate!

Trei petitori.

Dómna bucurósa!
  Dómneĭ Dómne!
Aĭ féta frumósa,
Bine e crescuta,
Fórte e avuta, —
Si-tĭ vinŭ petîtoriĭ,
Ca colindatoriĭ,
Fét'a ta o cerŭ,
De dorulŭ eĭ perŭ, —
O cerŭ din treĭ laturĭ
De preste treĭ vadurĭ.
  De pe-unŭ vadŭ o cere,
Pentru ea, maĭ pere,
Ochesĭu pecurarĭu,
S'o duca l'altarĭu.
Dar' luĭ nu o dá
Cà nu-ĭ fét'a ta,

S' amble pela turma,
Pene-ĭ da de urma
De cu dimanétĭa, —
Prin roua si cétĭa,
Si 'n de catra séra
Prin ventŭ si recéla, —
Numaĭ alergandŭ,
Dupa elŭ cautandŭ,
Rochiĭ sfertecandŭ
Si calţĭunĭ rupendŭ !
De pe-unŭ vadŭ o cere,
Pentru ea, maĭ pere,
Ostasĭu belusĭelŭ,
Se scambe anelŭ.
Dar' luĭ nu o dá,
Cà nu-ĭ fét'a ta,
S' amble pela óste,
Cà a dá de mórte
Ostasĭulŭ pornesce,
Candŭ ea 'lŭ ĭubesce,
Si-ĭ cu spad'á trasa
Inca si la mésa, —
Candŭ 'ĭ gur'a dulce,
Elŭ pléca, se duce !
De pe-unŭ vadŭ o cere
Dupa doru ĭ pere,

Fetĭorŭ de 'mperatŭ
Mandru si înnaltŭ, —
Si luĭ o veĭ dá
Cà-ĭ de fét'a ta.
Més'a-ĭ totŭ întinsa
Lumin'a aprinsa,
Pentru 'mperatésa, —
Covorŭ de matasa
Cocia de aurŭ,
Si caĭ ca si taurĭ.
Pentru sĭedĭetorĭ,
Cunune de florĭ,
Pentru serbatorĭ,
Cunune de dĭorĭ.
  Dómna bucurosa!
Remanĭ sanetósa
Cu fét'a frumósa"

O'nchinamŭ spre sanetate

Fét'a mandra.

Fét'a mandra întrebá:
D ó m n e ĭ b u n e , D ó m n e!
„Spune-mĭ mama, dulcea mea,
Cum de bate ventulŭ linŭ,
Ventulŭ linŭ, candŭ e seninŭ,
Si e dî în gradimĭóra,
Nópte pe la ferestĭóra?!“
„Fét'a mea! nu-ĭ ventulŭ linŭ,
Ce s'aude prin seninŭ,
Ci suntŭ juniĭ belusĭeĭ,
Nu maĭ potŭ scapá de eĭ,
Totŭ 'mĭ vinŭ, te cerŭ pre tine,
Dar' cerŭ, pre multŭ dela mine, — —
Cerŭ aratru, sĭese boĭ
Ceru-mĭ strung'a cea cu oĭ,
Si 'nca murgulŭ însĭelatŭ
Si cu galbenĭ încarcatŭ!“

„Mana-ĭ mama îndereptŭ,
Nu-sŭ de anĭ, si potŭ s'asĭteptŭ, —
Pene 'n dalba primavéra,
Pene 'nflorŭ florile ĭéra, — —
Cá mĭ-oĭu face-o gradinĭóra,
Lenga munte, la valcĭóra,
Florĭ frumóse-oĭu semená,
Si eu mandru m'oĭu 'mpená,
In prejurulŭ genelorŭ,
Genelorŭ, sprencenelorŭ, —
Si la jocurĭ me voĭu duce,
Junĭĭ orŭ stá ca se m'apuce,
Se m-e jóce, învertésca,
Si orŭ dá se me ĭubésca.
Vorŭ vedé ochitiĭ meĭ,
Sĭ-orŭ seuĭtá boutiĭ teĭ, —
Vorŭ cautá buzele mele,
Sĭ-orŭ lasá oile tale, —
Vorŭ privi pèrutĭulŭ meu,
Sĭ-orŭ seuĭtá murgutĭulŭ teu!"
Se fiĭ mama, bucurósa
Cu fetitĭ'a ta frumós'a

O'nchinamŭ spre sanetate!

Cunun'a.

Pléca Lin'a la fontana,
  Lina dalba Lina!
Si cofitĭ'a-o duce 'n mana, —
La fontan'a din luncetŭ,
Unde ap'a curge 'ncetŭ,
Totŭ încetŭ prin celŭ bradetŭ.
  Ea pe capŭ s'a peptenatŭ,
Si cu florĭ s'a împenatŭ,
Ca sĭ-o dîna purcedea,
Ca pe ventŭ ea ajungea,
  Dara ap'a-ĭ turburata,
Si fontan'a-ĭ cungĭurata
De treĭ caĭ cu fetĭoreĭ,
Romanasĭ de-ĭ belusĭeĭ!
  Lin'a mandra cà tacea,
Si cofitĭ'a sĭ-o împlea, —
Unŭ calarĭu atuncĭ graĭá,
„Lina, Lina scump'a mea!

Dà-mĭ anelulŭ mititelŭ
De pe albu-tĭ degetelŭ."
— Lin'a mandra-lŭ întrebá,
Si la elŭ nicĭ se uĭtá:
„Ce vreĭ tu cu-alŭ meu anelŭ?
De aĭ trece tu prin elŭ,
Tu prin elŭ, ca-unŭ degetelŭ!"
Altŭ calarĭu atuncĭ graĭá:
„Lina Lina, scumpa mea!
Da-mĭ unŭ mèrŭ din sînulŭ teu,
Se-lŭ maĭ portŭ si 'n sînulŭ meu!"
— Lin'a mandra-lŭ întrebá,
Si la elŭ nicĭ se uĭtá:
„Ce aĭ tu cu mèrulŭ meu?
Nu e pentru nasulŭ teu, —
Ci pentru ĭubitulŭ meu!"
Altŭ calarĭu atuncĭ graĭá:
„Lina Lina scumpa mea!
De mĭ-aĭ dá cunun'a ta
Se me 'mpenŭ si eu cu ea!
— Lin'a mandra-ĭ cuventá,
Si în fétĭa-ĭ se uĭtá:
„Cununá-te-aĭ tu cu ea,
Tu, cu ea, si dómn'a sa!"
Manele-sĭ împreuná,
Si jurá, s'orŭ cununá!

Joculŭ.

Colo 'n josŭ, maĭ de din josŭ,
Mireluĭ bunŭ!
Sóre luce 'n campŭ frumosŭ,
Si la campŭ se aduná
Fórte multĭ si eĭ jucá, —
Doue jocurĭ 'n doue locurĭ,
Ca si par'a cea de focurĭ.
La unŭ jocŭ, ór' cine-mĭ jóca?
— Totŭ betranĭ se 'ntorcŭ în róta, —
Dar' la altulŭ fetĭoreĭ,
Romanasĭ de-ĭ belusĭeĭ,
Si 'mĭ jóca 'n primavéra,
Dela-a médĭu si pene 'n séra!
Dómne sante! ce vedea?
Ochiĭ 'n jurŭ de-sĭ aruncá?!
— Unŭ nuorŭ mare, negurétĭa,
Tóta lumea 'n tunecétĭa!

Din nuorŭ, óre ce ĭesĭá?
Catra jocurĭ, propasĭá?!
— Dîniόre, ca de sóre,
Fetisĭóre s a b i n ĭ ó r e.
Dara junïĭ, ce-au graitŭ?
—Aĭd, la jocŭ, déca-atĭ venitŭ!
„N'am venitŭ, ca se jucamŭ,
Cĭ-am venitŭ ca se ne uĭtamŭ, —
Càcĭ scimŭ de voĭ romanasĭ,
Suntetĭ prebunĭ calerasĭ,
Jucatĭ caiĭ, de minune,
Cum nu s'a vedĭutŭ în lume!'
Romanasiĭ audîra,
Si pe caĭ se maĭ chitira, —
Caiĭ 'ncepŭ a sternutá,
A sari si spumegá, —
Tóta lumea se uĭtá,
Romanasiĭ cum jucá!
Rabda, rabda calulŭ meu,
Cà destulŭ maĭ rabdŭ si eu,
„Rabda tu, totŭ însĭelatŭ,
Cum rabdŭ eu ne însuratŭ.
Déca féta-oĭu capetá,
Eu pe tine te-oĭu bagá,
In staulutĭulŭ ferecatŭ,
Cu grau galbenŭ, preseratŭ, —

La valaulŭ de-adapatŭ,
Cu vinŭ roşĭu, stracuratŭ!"
Caiĭ rabda, si maĭ jóca,
Romanasiĭ facŭ totŭ róta,
Si 'mĭ jóca 'n primavéra,
Dela-a medĭu si pene 'n séra, — —
Si candŭ fù a se 'nserá,
Juniĭ, — dînele-apucá
Si a casa le ducea,
Dara ele cà plangea,
Si parîntiĭ le cautá, —
Si eĭ nu le capetá!
Se fitĭ junĭ voĭ sanetosĭ
Cà-o'nchinamŭ pre bucurosĭ!

Calulŭ Mireseĭ.

Féta mandra, si chitita,
Mireseĭ bune!
Iese 'n pórt'a cea negrita,
Si 'mĭ striga: „Cin' s'a-aflá,
Murgulŭ meu de-a-lŭ învețiá,
Far' capestru, fara freu,
Fara siéua, fara breu?"
Nime nu se cutesá,
Murgulŭ eĭ totŭ asverliá,
Rinchesá si spumegá,
In fetĭorĭ spaĭma bagá.
Dar' s'aréta-acù unŭ sasŭ,
Sasŭ vitésŭ cu nodŭ pe nasŭ, —
Merge 'n pratŭ, stav'a cautandŭ,
Si o afla merindandŭ,
Si candŭ da de murgusielŭ,
Se arunca susŭ pe elŭ.

Murgulŭ prinse a sari,
Cà nu-lŭ póte suferi, —
Sare 'n susŭ, si trece 'n ventŭ,
Sare 'n josŭ pen' la pamentŭ,
Si pe sasŭ ca mi-lŭ trentiá,
Vaĭ! acusĭ 'lŭ prepadiá.
„Ho, ho, ho, mêĭ sasŭ vitésŭ,
Nu estĭ de-alŭ meu murgulasĭu!"
Vine sĭ-ungurŭ a cercá,
Dóra-lŭ póte învetĭá?!
Murgulŭ prinse a sari,
Cà nu-lŭ póte suferi, —
Sare 'n susŭ, si trece 'n ventŭ
Sare 'n josŭ pen' la pamentŭ,
Si pe ungurŭ mi-lŭ trentiá,
Vaĭ! acusĭ 'lŭ prepadiá.
„Ho, ho, ho, ungurŭ vitésŭ,
Nu estĭ de-alŭ meu murgulasĭu!"
Unŭ romanŭ vine-a cercá,
Dóra-lŭ póte învetĭá?!
Murgulŭ prinse a sari,
Dar' elŭ prinse-a-lŭ pinteni,
Sare 'n susŭ, si trece 'n ventŭ,
Sare 'n josŭ pen' la pamentŭ,
Si de cóma-lŭ apucá,
Si pornì pe calea sa.

„Tu mirésa! murgulŭ teu,
E 'mblandîtŭ, si nu e reu, —
Dar' acuma ce mi-ĭ dá,
Cà 'n darŭ nu-lŭ potŭ învetĭá?!"
„Eu tĭ-oĭu dá anelulŭ meu,
Si se fia murgu-alŭ teu, —
Lenga murgŭ, si man'a mea,
Se me potĭ tu cununá!"
Fiĭ mirésa, fericita!
Cu-o cununa înflorita,
Peste crestetŭ, peste frunte,
S'aĭ cu elŭ si dîle multe!"

O'nchinamŭ spre sanetate!

Calulŭ Mirulu̇ĭ.

Lenga rugŭ, la resaritŭ,
  Mireluĭ bunŭ!
June mandru a sosîtŭ,
Si 'sĭ jóca calulŭ bine,
Cum nu-lŭ maĭ jucase nime,
Cà-lŭ întórce curcubeu,
In tipulŭ luĭ Ddĭeu.
  Nime 'n lume se uĭtá,
Ca se-lŭ véda cum jucá,
Numa-o bela 'mperatésa,
Din feréstra, de a casa, —
Candŭ vedea, ea si graĭá:
„Frate! în viétĭ'a mea,
Jocŭ maĭ mandru n'am prĭvitŭ
Ca sub rugŭ la resaritŭ, —
Unŭ fetĭorŭ, cu calulŭ seu,
Se întórce curcubeu." —

Fratele, candŭ a auḑitŭ
Catra mire s'a gatitŭ, —
Tuna 'n staululŭ ferecatŭ,
Scóte-şĭ murgulŭ înşĭelatŭ,
Si pe elŭ încalecá,
Pen' la mire nu maĭ stá.
„De candŭ estĭ tu totŭ în jocŭ,
Aĭ facutŭ si calulŭ, focŭ, —
Jocŭlŭ, se-ţĭ fia de bine!"
„De-ĭ de bine, aĭd' cu mine, —
Se vedŭ, scĭĭ tu alergá,
A sari, si 'ncungĭura?!"
Si fetĭorulŭ de 'mperatŭ,
Ca se jóce s'a-apucatŭ, —
Vaĭ, şĭ-amarŭ cum a jucatŭ,
Cà abĭa s'a maĭ misĭcatŭ, —
Ca de potca necajitŭ
Catra mire a graitŭ :
„Vreĭ tu? caiĭ se-ĭ schimbamŭ,
Si de nou se maĭ jucamŭ?"
Ba, eu calulŭ n'oĭu schimbá,
Cà-ast'a nu-ĭ de man'a ta,
Ci de-ĭ june maĭ usĭorŭ,
Ca şĭ-o flóre de bujorŭ.
Calulŭ, de l'am si schimbá,
Nu credŭ ca se-lŭ scĭĭ purtá,

Cà nu-ĭ pasa de 'mperatŭ,
Ci de freulŭ încordatŭ, —
Pe voĭnicĭ, nu calu-ĭ pórta,
Ci cum eĭ vreu, calulŭ jóca!"
  Imperatulŭ, superatŭ
Catra casa-a renturnatŭ.
„Sóra! n'am potutŭ se jocŭ,
Cà-mĭ sta calulŭ totŭ pe locŭ, —
Si l'am datŭ eu de schimbatŭ,
Dar' maĭ bunŭ n'am capetatŭ!"
  Mire bune! calulŭ teu,
Jóca 'n tipŭ de curcubeu, —
Jóca, si fiĭ sanetosŭ,
O'nchinamŭ totĭ, bucurosŭ!

Alergarea cu caiĭ.

La livada, sub cetate,
Mire tinerelŭ!
June mandru, calu-șĭ bate,
Si-lŭ înfrena si-lŭ întórce
Rót'a mare ca se jóce.
„Aleleĭ! murgutĭulŭ meu,
Dar'ce-ĭ adĭ pe capulŭ teu?
Vreu sę-mĭ jocĭ, si tu nu jocĭ,
Staĭ ca délulŭ, nu te 'ntorcĭ!"
„Aleleĭ! stapanulŭ meu,
Bine scĭĭ tu, cà mi-ĭ reu,
M'aĭ manatŭ, si m'am stricatŭ
Candŭ cu mine aĭ saltatŭ
Treĭ pareĭe-alaturate,
Si treĭ dîdurĭ de cetate, —
Pentru fét'a fromosĭóra,
Se o ĭeĭ de sotîóra!"

„Murgule! calutĭulŭ meu,
En aréta pasĭulŭ teu,
Lasa-te ca si pe ventŭ
Se n'ajungĭ nicĭ de pamentŭ,
Umbr'a ta se nu te 'ntréca,
Tu se 'ntrecĭ junimea 'ntréga, — —
Nu me face de rusine,
Astadĭ asĭu jucá maĭ bine,
Sarĭ, te 'ntórce câtŭ maĭ potĭ
Ca se 'ntrecemŭ noĭ pe totĭ, —
Cine 'n frunte-a alergá,
Fét'a mandra-o a capetá, —
Déca ea ar fi a mea,
Eu în staulŭ te-asĭu bagá,
Si tĭ-asĭu dá grau venturatŭ,
Si vinŭ rosĭu stracuratŭ!"
„De-ĭ asĭa, pe cum graĭescĭ,
Mana-me 'ncotro voĭescĭ!"
Murgulŭ sĭoĭmŭ se prefacea,
Pe totĭ juniĭ ĭ întrecea,
Alergá, ca si pe ventŭ,
Ajungea dupa cuventŭ, —
Si-usĭorŭ se întindea,
Nicĭ de ĭérba atindea!
Mirele ca 'n sborŭ se duce,
Pe fetutĭa s'o apuce, —

Si de ea s'apropiá
Si de mana o tïenea, —
Si pe junï eï 'ï vedea
Nuorï din pulberŭ prefacêndŭ,
Si a casa rentorcêndŭ.
Fét'a-atuncea cuventá :
„Man'a mea, acu e-a ta,
Cà aï calŭ, de potï grabi,
Candŭ dusïmaniï vorŭ bui,
Ca se-mï rumpa florile,
Se 'ntunece dïorile, —
Ca cunune, se nu facŭ,
Cà arŭ vré se nu-tï maï placŭ,
La 'ntunerecŭ se nu vedï,
Cà arŭ vré se me si perdï!"

O'nchinamŭ spre sanetate!

Treĭ jocurĭ.

Colo susŭ la resaritŭ,
 Leru-mi Dómne!
Mandru-ĭ campulŭ înfloritŭ,
Si e sóre ca de véra,
Dîua lunga, pene 'n séra, —
Dar' nu-ĭ sóre ca de véra,
Ci-sŭ fetĭorĭ din alta tĭéra, — —
Unu-ĭ óchesĭu moldovanŭ,
Altu-ĭ sprintenŭ ardelénŭ,
Stau aprópe de unŭ tĭeranŭ,
Facŭ treĭ jocurĭ, în treĭ locurĭ
Ca si para cea de focurĭ,
Caltĭunĭ rosiĭ tropotindŭ,
Pintenĭ galbenĭ zuraindŭ.
 Moldovanulŭ le graĭá:
„De-atĭ veni la tĭér'a mea,
Se ve 'mpartŭ eu murgĭ de-aĭ meĭ,
Se ve pórte ca si leĭ,
Se ve 'ntrecetĭ si cu smeĭ!"

Ardelénulŭ le graĭá:
„N'avetĭ tĭéra ca sĭ-a mea,
Cà e cercŭ de-atâtĭ'a muntĭ,
Ca-o gradina întra curtĭ, —
Iéra 'n muntĭ e avutîa,
Câtŭ s'ajunga pe vecia!"
Dar' tĭeranulŭ le graĭá:
„N'avetĭ tĭéra ca sĭ-a mea,
Cà în ea e ap'a dulce
Cine be, nu se maĭ duce, —
Si nu móre 'n ea de fóme
Orĭ de lucra, orĭ de dórme!"
Totĭ jucá, si se 'ntrebá:
„Aĭ nevésta 'n cas'a ta?
Totĭ jucá, si respundea
Nu-ĭ nevésta ca sĭ-a mea!
Cà-ĭ ca flórea de pe munte,
Ca icón'a dintr'o curte, —
Pe la dĭorĭ, ca dĭorile,
Pe la-a médĭu ca sórele,
Sĭ 'n de séra ca sĭ-o dîna,
Si la sînŭ, de dorŭ e plina, —
De-o sarutĭ, ea te încanta,
De-aĭ durere, ea tĭ-o sventa!"
Fitĭ barbatĭ, totĭ sanetosĭ,
O'nchinamŭ pre bucurosĭ!

Fetele si florile.

La luncele sóreluĭ,
Florile dalbe!
La fontan'a corbuluĭ, —
Grele ploĭ, cà a ploĭatŭ,
Luncele mi le-au spelatŭ,
Apoĭ sóre-a resaritŭ
Florĭ frumóse au 'mpupitŭ.
Fetele cum audîra,
Dupa florĭ se pogorîra,
Le rumpea, si n'alegea,
Luncele, le seracĭá, —
Cele marĭ cu bratĭurele,
Cele micĭ, maĭ putĭenele!
Candŭ fetĭoriĭ le privira,
Pen' la ele, se grabira, —
Bunŭ norocŭ! cà le dîcea,
Si de mana le prindea,

Si în dorŭ le dismerdá.
S'aruncá de-a sarutá!
Dar' pe fét'a cea maĭ dalba,
Unŭ fetĭorŭ, asĭa o'ntréba:
„De estĭ féta de maritŭ,
Me primescĭ tu la petîtŭ?"
Fét'a 'n fétĭa rumenĭá,
Si fetĭoruluĭ graĭá:
„De candŭ mam'a m'a baĭatŭ,
A ĭubi n'am învetĭatŭ,
Apoĭ dĭ-u, se fia june,
Cuĭ ĭubirea mea voĭu spune, —
Cà nu-ĭ omŭ pe-acestŭ pamentŭ,
Se me scóta din cuventŭ,
Pe picĭóre se me calce,
Mana 'n sînu-mĭ se sĭ-o bage,
Fétĭ'a-mĭ alba s'o sarute, —
Óchĭĭ-mĭ negri se-ĭ seuĭte!"
Celŭ fetĭorŭ se minuná,
Si pe féta o'ntrebá:
„Mam'a unde te a baĭatŭ
De-a ĭubi, n'aĭ învetĭatŭ,
Candŭ estĭ angerŭ minunatŭ,
Si estĭ dulce juniloŭ,
Ca nucele, pruncilorŭ,
Ca vinulŭ, betranilorŭ!?"

Apoĭ fét'a-ĭ respundea:
„M'a baĭatŭ maĭcutĭ'a mea,
In strungele oilorŭ,
La campi'a florilorŭ!"
Se fiĭ féta bucurósa,
De colind'a ast' frumósa!

O'nchinamŭ spre sanetate!

Flórea alèsa.

Ce sîedî june, nu te 'nsorî?
Florile dalbe!
Candŭ se afla-atâte florî, —
Séu parintiî nu voîescŭ,
Séu fetele te urescŭ?!
„Ba parintiî se 'nvoîescŭ,
Fete multe me îubescŭ,
Si-mî bagara doru 'n peptŭ, —
Dar' punŭ cugetŭ ca s'asîteptŭ
Pen' la dulcea primavéra,
Dóra-mî vine mandr'a îéra,
Cà s'a dusŭ în alta tîéra.
Si 'n prejurŭ de colibîóra,
'Mî voîu face-o gradinîóra,
Florî frumóse-oîu semená,
Fetele s'orŭ aduná, —
Eu afara voîu îesi,
Si cu ele m'oîu 'ntelni,
Si le-oîu dá florî galbióre
Rosióre, albióre, —

Dar' la mandr'a mea mirésa,
Voĭu dá flórea maĭ alésa,
Flórea-acea de pe ferésta,
Si va sci cà-mĭ e nevésta!"
„Spune june, eum e ea?
Se o scimŭ, de-o vomŭ vedé!"
„Caprióra,
Sprinteniŏra,
Trupusĭelŭ
De bujorelŭ, —
Porumbica
Mititica,
Pe la ochĭ
E cu diochĭu,
Pe la fétĭa,
Iérba crétĭa,
La cosîtĭa,
Romonitĭa,
Pe la perŭ
Cu calaperŭ,
Pe la breu,
Cu foĭumfiu!"
Florĭ s'adunĭ,
Si s'o cununĭ!

O'nchinamŭ spre sanetate!

Fét'a si porumbulŭ.

Intréba, 'ntréba marĭ boierĭ:
  Lerficutĭa cu ochĭ mandri!
„Ce tî-sŭ ochiĭ, ca lucéferĭ,
Si în roua argentîtĭ,
Iéra 'n midĭlocŭ auritĭ, —
Sprencenele negrisĭóre,
Cosîtĭele galbióre,
Si 'mpletite 'n sĭepte vitĭe,
Printra ele, romonitĭe?
  „Ce-mĭ suntŭ ochiĭ argentîtĭ?
— Suntŭ de mire pretĭuitĭ!
Ce-sŭ la midĭlocŭ aurîtĭ?
— De-alŭ meu mire suntŭ doritĭ!
Spencenele negrisĭóre?
— Drese pentru mustetĭóre!
Cosîtĭele galbióre?
— Cà le-am unsŭ cu mirŭ de flóre,

Si 'mpletite cu floritie, —
Càcĭ asĭa-sŭ la porumbitĭe!
Amŭ porumbŭ în codru verde,
Numaĭ eu-lŭ sciu, nime-lŭ vede,
Sĭede 'n crucea bradîlorŭ
Pe flórea molidîlorŭ
'Mĭ ĭésa cu dĭorile,
'Mĭ vine cu sórele.
Candŭ 'lŭ vedŭ, atuncĭ de dorŭ,
Me redicŭ si eu în sborŭ,
Ochiĭ-mĭ, în dĭorĭ se prefacŭ,
Numaĭ luĭ se fiu pe placŭ,
Ca si radĭ'a stralucescŭ
Numaĭ pe elŭ se-lŭ ĭubescŭ.
Cu sórele caletoresce,
Se-lŭ ĭubescŭ pene traĭesce,
Si totŭ sborŭ cu elŭ pe dorŭ,
Cà-lŭ ĭubescŭ si pene morŭ!
Dulce e a mea ĭubire,
Cà-ĭ ĭubire, pentru mire!"
Féta! fiĭ tu bucurósa
De colind'a mandr'a-a nósta!

O'nchinamŭ spre sanetate!

Cartea Miresei.

Fét'a mandra din cetate
  Mireluï bunŭ!
Scrise, si tramese carte
Mireluï eï tinerelŭ,
Ca se vina dupa-anelŭ :
  „Faca mirele unŭ bine
Ca se vina pen' la mine,
Se nu-mï vina preste muntï
Se n'aduca nicï sïerbï multï,
Ci cincï dïecï de calerasï,
Si pe-atatï'a pedrestasï! —
  „Faca mirele unŭ bine,
Ca se vina pen' la mine,
Se nu-mï vina printre luncï,
Cà-sŭ cu tufe si butucï,
Luncele-suntŭ recorόse, —
Calca florile frumόse,

S'aduca cincĭ calerasĭ
Si pe-atatĭ'a pedestrasĭ! —
„Faca mirele unŭ bine
Ca se vina pen' la mine,
Si se-mĭ vina numaĭ sîngurŭ
Lese-a casa calu-ĭ surŭ, —
Eu sum mica, si nu potŭ
Calulŭ, la rîu se i-lŭ scotŭ,
Si nu potŭ ca se-ĭ dau fenŭ,
Me înspina cumva 'n sînŭ!
„Faca mirele unŭ bine,
Ca se vina pen' la mine,
Dar' se nu-mĭ vina pe plóĭa,
Cà vesmintete-ĭ se móĭa, —
Eu sum mica, n'oĭu joi,
Ca se storcŭ, si a sbici, —
Ci se-mĭ vina pe seninŭ,
Ca unŭ vulture, de linŭ,
Impletindŭ din florĭ cununa,
O cununa, câtŭ o luna, —
Si de cumva mĭ-o va dá,
Anelulŭ 'ĭ voĭu schimbá!"
Se fiĭ mire sanetosŭ,
Se-'mplinescĭ tu dorulŭ nostŭ!

O'nchinamŭ spre sanetate!

Léganulŭ.

Vine Marea, câtŭ de mare,
Malina, Maliniŏra!
De îmflata, marginĭ n'are, —
Tiermurile, batŭ ca muntiĭ,
Iéra vopiĭ batŭ ca nuoriĭ.
Dar'a und'a ce aduce?
Lucru mandru ce straluce!
Leganĭorŭ topitŭ din aurŭ,
Ce mi-lŭ pórta 'n capŭ unŭ taurŭ,
Ce-ĭ cu córne argentîte,
Cu copite, potcovite!
Dar' în léganŭ, cine sĭede?
Ca o dîna cà se vede!
Sĭede-mĭ An'a frumosĭóra,
Ca pe cerĭu o stelisĭóra,
Baditîlorŭ luminĭóra, —

Si 'mĭ canta-unŭ cantecelŭ,
Si 'mĭ lucra firicelŭ,
Pentru frate sĭerparelŭ,
Pentru tata colarelŭ. —
Cantecu-ĭ resunatorĭu,
Cà e celŭ de serbatorĭ
De treĭ-orĭ pene la dĭorĭ
Si odata 'n cantatorĭ!

Versulŭ eĭ în nuorĭ s'ascunde,
Nime 'n lume nu-o aude, —
Dar' aude-unŭ mirisĭorŭ
Belusĭelŭ, din tĭermusĭorŭ,
Si-ĭ strigá, sĭ-o întrebá:
„De ce cantĭ tu scumpa mea?"

„Nu me cantŭ eu muntîlorŭ,
De dorulŭ parintîlorŭ,
Nu me cantŭ eu bradîlorŭ,
Dupa dorulŭ fratîlorŭ, — —
Ci me cantŭ eu tauruluĭ,
Dupa dorulŭ mireluĭ!"

Mirele candŭ audĭá,
Manecele sĭ sufulcá,
Si în nóte s'aruncá,
Léganulŭ, de apucá, —
Si pe An'a o scotea,
Si mirésa o facea, —

De nora parintîloru, —
De cumnata fratîloru,
De stéua vecinilorŭ,
De luna fetĭorilorŭ!
Fiĭ mirésa bucurósa
De colind'a mandra-a nósta?

O'nchinamŭ spre sanetate!

Sĭoĭmulŭ.

Susŭ la drumulŭ mare,
  Nevesteĭ bune!
De laturĭ de vale,
Unŭ micŭ malinĭorŭ,
Galbenŭ paltinĭorŭ,
Fórte a crescutŭ,
Calea a împlutŭ, —
De naltŭ, nu e naltŭ,
Dar' la umbra latŭ,
La frundĭe maruntŭ,
Si la trunchĭu rotundŭ.
  Iér' sub cea umbrutĭa,
Sĭede-o nevestutĭa,
Mandra, tinerea
Ca sĭ-o floricea,
Lenga ea maĭ josŭ
Sĭede sĭoĭmŭ frumosŭ.

Câtĭ pe drumŭ maná,
Totĭ la ea cautá,
Apoĭ o 'ntrebá :
„Ce-ĭ pasere̥a ta?
Séu tî fratîorŭ,
Séu nepotŭ de sor'?"
Nevést'a graĭá:
„Ba, cà nu-ĭ asĭa,
Nicĭ mi fratîorŭ,
Nicĭ nepotŭ de sor' —
Ci e unŭ sĭoĭmelŭ,
Ca sĭ-unŭ ostasĭelŭ,
Jace ostenitŭ,
Cà multe-a plinitŭ.
A fostŭ se sĭerbésca
Óstea romanésca,
In tĭér'a lesĭésca,
Ca s'o prepadésca,
Càcĭ l e s i ĭ-a buitŭ,
Si ne-a pagubitŭ.
Dar' acestŭ sĭoĭmelŭ
Ca si-unŭ ostasĭelŭ
Urm'a lĭ-a luvatŭ
Si ĭ-a pe̥fugatŭ,
Câtŭ n'a maĭ remasŭ,
Unŭ lesĭu, pe necasŭ!

Timpu-ĭ s'a plinitŭ
Plata, n'a primitŭ,
Ci elŭ a venitŭ,
Unde ĭ-a placutŭ, —
Si elŭ a cadĭutŭ,
Acì lenga mine,
Ca se-ĭ fia bine,
Ruptŭ de ostenitŭ, —
Si eu l'am ĭubitŭ,
Cà elŭ s'a luptatŭ,
Tĭer'a mĭ-a scapatŭ,
De lesĭ, de paganĭ,
De dusĭmanĭ betranĭ!"
Se fiĭ sanetósa,
Nevésta frumósa!

O'nchinamŭ spre sanetate!

Mîntiun'a si adeverulŭ.

Totŭ întréba boierĭ marĭ,
  J u n e l u ĭ b u n ŭ !
Pe celŭ june belŭ, calarĭu, —
„Ce tî murgulŭ asudatŭ,
Si de spuma, rouratŭ?
Pén'a dalba s'a stricatŭ,
Pintenîĭ tî s'au strembatŭ!"
  Junele atuncĭ graĭá:
„Boierĭ! fost'am a vená, —
Am gonitŭ, sĭ-am gorgonitŭ,
Unŭ cerbŭ surŭ si argentîtŭ,
La pól'a C a r p a t u l u ĭ,
Susŭ la muntîĭ O l t u l u ĭ, —
Cerbu-mĭ trece O l t u l ŭ mare,
Si se perde pe-o carare, —
Murgulŭ urm'a ĭ-a cautatŭ,
Pentru-aceea-ĭ asudatŭ!"

Si-lŭ aude-acù o féta,
Si strigá din cea poĭata:
„Se nu credetĭ, pe-acestŭ june,
Nu-ĭ asĭa, pe cum ve spune, —
Cà-are-o mandra 'ncredintĭata,
Noue dîle 'ndepartata, —
In tĭér'a Gĭurgiuluĭ,
La craculŭ Argisĭuluĭ,
Altulŭ face calea 'n noue,
Dara elŭ mĭ-o face 'n doue,
Apoĭ noue la ea sĭede,
De-sĭ petrece de o vede, —
Si a trea dî pornesce
Iér' la ea, de se 'ntelnesce!
Cà cea dulce-a luĭ iubita,
E albita, rumenita,
Fétĭ'a-ĭ dalba ca si néu'a,
Fragedĭóra ca si róu'a, —
La grumadĭu cu galbeneĭ,
La urechĭe cu cerceĭ,
Trupusĭelulŭ, sprintenelŭ,
Ca si trasŭ printr' unŭ anelŭ!" —
Junele atuncĭ graì:
„Féta! tacĭ, nu me mintî,
Cà la tine de-oĭu veni,
Eu cosîtĭ'a tĭ-oĭu taĭá,
Colo susŭ o-oĭu spendĭurá,

Colo susŭ pe turnurele
Se o bata venturĭ rele,
Cum batŭ cugetele grele,
Pe unŭ june de 'nsuratŭ,
Pe féta de maritatŭ,
Ca se nu maĭ potĭ durmi
Ci în cugetŭ a ĭubi,
Pene te veĭ urgisi, — —
Cà dĭeu tîe-tĭ pare reu,
Cà nu vreu, se te ĭeu eu!"

O'nchinamŭ spre sanetate!

Junele si leulŭ.

Colo 'n josŭ, maĭ de din josŭ,
Juneluĭ bunŭ!
Unŭ fetĭorŭ naltŭ si frumosŭ,
Calulŭ surŭ si-lŭ potcovesce
Si de cale se gatesce.
„Unde mergĭ tu, fiulŭ meu!
De-aĭ gatitŭ calutĭulŭ teu?“
„Ducu-me susŭ la pareu,
Cà s'aréta-unŭ cane reu,
Musĭca, sferteca, omóre,
Orĭ pe cine de sub sóre!“
„Fiulŭ meu! sĭedĭ, nu te duce,
Ca nu cumva se te-apuce!“
Dara elŭ nu ascultá,
Ci de drumŭ încalecá,
Ca si ventulŭ se ducea,
Ca cugetulŭ ajungea. —

Nu e cane, ce-a aflatŭ,
Ci unŭ leu betranŭ, culcatŭ!
Junele stá, cugetá,
Óre cum l'a sagetá,
Sagetá-l'a adurmitŭ?
— S'a tĭené cà nu-ĭ lovitŭ.
Sagetá-l'a desĭteptatŭ?
— S'a tĭené nesangeratŭ!
Pene elŭ se cugetá,
Leulŭ reu se si sculá, —
Si pe labe, mĭ sarĭá,
Si pe june 'mi-lŭ sparĭá,
Càcĭ la fétĭa-ĭ s'aruncá, —
Dara elŭ cà se luptá,
Intr'o dî mandra de véra
Dela-amédĭu si pene 'n séra,
Si candŭ fù pe la santîtŭ
Leulŭ cade ostenitŭ,
Si mi-lŭ léga în curele,
Si în frene subtîrele,
Ca de-o atĭa resucita,
In treĭ vitĭe împletita.
Junele pe calŭ s'a pusŭ,
Si pe leu, cu sîne-a dusŭ, —
Candŭ la tĭéra coborĭá,
Tóta lumea-lŭ audĭá,

Si în cale-ĭ se pornĭá,
Si din gura-lŭ fericĭá,
Cà aduce leu legatŭ,
Leu legatŭ, nevatematŭ,
De man'a luĭ spaĭmentatŭ,
Numaĭ de-atĭa spendĭuratŭ!
Se fiĭ june sanetosŭ,
Cà-o 'nchinamŭ asĭa frumosŭ!

Cerbulŭ frumosŭ.

Junĭ colindatorĭ,
Domuluĭ Dómne!
Negri venatorĭ,
Pe boĭerĭu rugá,
Se-ĭ lese-a vená,
In codrulŭ celŭ desŭ,
La muntĭ si la sĭesŭ,
Cà eĭ au vedĭutŭ,
Pe-unde au trecutŭ,
Fere fórte multe
Marĭ si maĭ marunte,
Unŭ cerbŭ sprintenĭorŭ
Câtŭ unŭ bousĭorŭ.
— In córnele luĭ,
Flórea sóreluĭ,
Cunune de zirna,
Cu mirosŭ de smirna, —

Si verigĭ aurite,
Radĭe stralucite! —
„Ca de l'omŭ vená,
Tîe 'lŭ vomŭ dá,
Cà aĭ multĭ fetĭorĭ
Ca si bradisĭorĭ,
Multe fetĭorele
Ca si porumbele,
Si le veĭ gatá
Dĭestre a le dá. —
Din cornitĭe
Cununitĭe,
Iér' din pele
De curele, —
Din genunchĭu
De manunchĭu,
Iér' din pèrŭ,
De unŭ caĭerŭ
Si de-unŭ baĭerŭ!"
Fiĭ domnule sanetosŭ,
O'nchinamŭ pre bucurosŭ!

Pecurariulŭ si marea.

Acestŭ pecurarĭu.
  Domnuluĭ Dómne!
Mana-alŭ seu frundĭarĭu, —
Dîce 'n laud'a mare,
Cumcà 'n turma are,
Oĭ atât' de multe,
Câte florĭ me munte, —
Atâte mĭorele
Câte viorele,
Nesce berbeceĭ
Ca si vulturcĭ!
  Pecurarĭulŭ meu,
Nicĭ candŭ dá de reu.
Elŭ în primavéra
Le pascea la tĭéra,
Vér'a le verá,
Si susŭ le maná,
Pe vêrfulŭ de munte.
In prejurŭ de curte

Tómn'à le-adună,
Şĭ-acì le tomnă.
Iérn'a le mană
De a le ĭernă,
Pe tĭermurĭ de mare,
Colo 'n departare!
  Marea 'ĭ graĭă:
„Óchesĭu pecurarĭu!
Du-tĭ alŭ teu frundĭarĭu,
De la venturĭ multe,
Pe picĭorŭ de munte, —
Că de reu veĭ dă
De eu m'oĭu manĭă, —
Că m'oĭu tulbură
Si m'oĭu învolbă,
Turm'a-oĭu apucă,
Şĭ-o voĭu înnecă!"
  Pecurarĭulŭ meu
Drese graĭulŭ seu:
„Vina! vina mare!
Nu-mĭ estĭ spre stricare, —
Că eu nu-sŭ de anŭ,
Si potĭ scĭĭ, că amŭ,
Noue canĭ betranĭ,
Ca nesce paganĭ,
Noue catĭelĕĭ,
Ca si noue smeĭ,

Noue lanțĭurele,
Ca si stenurele.
— Tu, de veĭ bui,
Tu veĭ ujui,
Caniĭ te-orŭ sîmtî,
Te vorŭ blehoti,
Si eu voĭu sari,
Lanțĭu voĭu sdrencani, —
Si voĭu apucá
De a sdrumicá,
Celŭ fluerŭ de socŭ,
Cu restocŭ de focŭ, —
Si voĭu fulgerá
Si voĭu detuná.
Si candŭ voĭu holi
Oile-orŭ porni,
Pe picĭorŭ de munte,
Séu 'n prejurŭ de curte!"
Marea s'a 'nvolbatŭ,
Tare a versatŭ, —
Dar' elŭ a pornitŭ
Turm'a sĭ-a suitŭ,
Susŭ pe munte 'n susŭ,
Si marea n'a-ajunsŭ!
Domnule! fiĭ sanetosŭ,
O'nchinamŭ pre bucurosŭ.

Pecurariulŭ si mieluţi'a.

Pogorît'a pogorîtŭ,
  Florile dalbe!
Din susŭ, dela resaritŭ, —
Cu oĭ multe, dela munte
Si le trece peste munţe,
Icĭ la campulŭ înfloritŭ, —
Pecururĭu încaruntîtŭ!
  In cea verde poenitĭa,
Pasce alb'a luĭ turmitĭa,
Pecurarĭu-ĭ din napoĭ,
Si de-a stá, strigá la oĭ, —
Si le 'ntórce pe valcea,
Se manance potrocea
Si le mana pe ogóre
Se manance meriôre, —
Dara elŭ stá radîmatŭ
Pe celŭ bâtĭu încarligatŭ,

Cu pistóle încordate
Cu curele îmbumbate,
Si din fluerŭ verigatŭ,
Peste muntĭ a resunatŭ, —
Si graĭesce catra oĭ:
„Eu ve lasŭ la lupĭ pre voĭ,
Radĭ'a 'n fétĭa-mĭ are urma,
De candŭ amblu dupa turma,
Ostanit'am sĭ-am negritŭ,
Ca si voĭ am caruntîtŭ,
Barb'a-mĭ bate bratĭele
Pe umerĭ mustetĭele!"
O melutĭa-lŭ audĭá,
Lacremandŭ ea 'ĭ graĭá:
„Tĭene înca turm'a ta,
Si la lupĭ nu ne lasá,
Maĭ trudesce 'n primavéra
Si ne scóte peste véra, —
Si ne baga în poĭata
Se ne maĭ ĭernedĭ o data, — —
Cà tĭ-omŭ face unŭ vesmentŭ,
Lungŭ fromosŭ, pene 'n pamentŭ,
Si sambri'a-omŭ duplecá,
De-a supra veĭ capetá, —
Pe dîu'a de Pascĭ
Unŭ mĭelusĭelŭ grasŭ, —

Pe cea de san' Gĭorgĭu
Berbece frumosŭ, —
Pe cea de 'nnaltĭare,
Bulzŭ de casĭu mare,
Pe cea de Rusalĭ,
Turme si maĭ marĭ!"

O'nchinamŭ spre sanetate!

Judecat'a pecurariloru.

Trei pecurarĭ suntŭ pe munte,
Leru-ĭ Domnulŭ!
Si vorbescŭ de dîle sante, —
Din parintĭ suntŭ pecurarĭ,
Si totĭ treĭ suntŭ verĭ primarĭ.
Pecurarĭulŭ celŭ maĭ tinerŭ
Tóta dîu'a sufla 'n fluerŭ, —
Si de turma se seuĭta,
Si perŭ oĭ în séma multa. —
Ceĭ alaltĭ întĭelegea,
Se vorbĭá, legea-o facea,
Pentru ce nu le-a padîtŭ,
Si la lupĭ le-a parasîtŭ ? —
Si-ĭ desléga-o judecata,
Ca de spada, séu sagéta,
Si de man'a lorŭ se péra,
Sórele satîndŭ de séra, —

Se-lŭ astupe cu mohóre
Inca 'n resaritŭ de sóre!
„Pecurarĭ! me judecatĭ,
Dara capulŭ nu-mĭ taĭatĭ, —
Ci de vretĭ me sagetatĭ,
Si ve rogŭ, me 'nmormentatĭ
In strungutĭ'a oilorŭ,
In celŭ stratŭ alŭ florilorŭ,
Si ve rogŭ a me-astupá,
Cu cea guga négr'a-a mea,
Fluerulŭ dela curea.
Cà cu ventulŭ, eu sum frate,
Si de-a 'ncepe tristŭ a bate,
Gughisĭór'a s'a misĭcá,
Fluerutĭulŭ va cantá:
„„Oĭ frumóse si cornute!
Mandru v'am cantatŭ pe munte, —
Berbeceĭ, si mnĭelusĭcĭ,
Blastematĭ pe sotiĭ meĭ,
Cà m'au sagetatŭ în stîna,
Si nu sciu se fiu de vina!"
Celŭ maĭ tinerŭ cà murĭá, —
Venturile 'lŭ batea,
Gughisĭór'a se misĭcá,
Fluerutĭulŭ 'lŭ cantá.

O'nchinamŭ spre sanetate!

Avuti'a boieriuluĭ.

Ast'a-ĭ domnulŭ bunŭ,
Domnuluĭ Dómne!
Boĭerĭulŭ bertranŭ, —
Elŭ mi s'a laudatŭ,
Cumca n'a aflatŭ,
Pe sĭesŭ si 'ntra muntĭ
Ca si a luĭ curtĭ, —
Cu turnŭ pen'la sóre,
Si 'n verfŭ cu cicóre,
Paretĭ cu icóne
De boĭerĭ si dómne!
— Las' fia-ĭ de bine,
Cà i-se cuvine!
Aratru-ĭ în campŭ,
Sufla ca sĭ-unŭ ventŭ,
Si brésd'a o 'ntórce,
Graulŭ, de mi-lŭ cóce,

Boiĭ-ĭ surisĭorĭ
Ca cerbĭ sprintenĭorĭ,
Ducŭ graulŭ a casa,
Facŭ colacŭ pe mésa!
— Las' fia-ĭ de bine,
Cà i-se cuvine!
Turm'a-ĭ pe campia,
Numera sĭ o mia,
Berbecii 'ĭ sburda,
Oile-ĭ dau urda,
Si împlu galete
Cu zerŭ si cu lapte,
Are-atâte casĭurĭ,
Câtŭ stau ca si 'n stogurĭ,
Lana lungurétĭa,
Alba murgarétĭa!
— Las' fia-ĭ de bine,
Cà i se cuvine!
Argel'a-ĭ în rîtŭ
Fórte-ĭ s'a maritŭ,
Aĭ seĭ calusĭeĭ
Suntŭ ca nesce smeĭ,
Aĭ seĭ manzeleĭ
Ca si nesce leĭ,
Cóm'a pene 'n breu,
Nu suferŭ la freu!

— Las' fia-ĭ de bine,
Cà i-se cuvine!
Roiĭ în stupina,
De-atât'a albina,
Nuorĭ au radicatŭ
Sóre-au 'ntunecatŭ, —
Mĭerea multa, dulce,
Ca si rîulŭ curge!
— Las' fia-ĭ de bine,
Cà i-se cuvine!
Boĭerĭulŭ sĭedea,
Cu domnitĭ'a sa,
Si cu fetĭorele
Ca si nesce stele,
Cu-aĭ seĭ fetĭoreĭ
Ca lucéfereĭ,
La mese întinse
La luminĭ aprinse, —
— Las' fia-ĭ de bine
Cà i se cuvine!

O'nchinamŭ spre sanetate!

Visulŭ boĭeriuluĭ.

Unde-ĭ cas'a buna,
 Domnuluĭ Dómne!
Multĭ boĭerĭ s'aduna, —
Unde-ĭ cas'a rea,
Se ferescŭ de ea.
Boĭerĭulŭ caruntŭ,
Prandĭulŭ l'a facutŭ,
Bine-a cugetatŭ
De elŭ a chĭamatŭ,
Tinerĭ si betranĭ
Avutĭ si sermanĭ,
Prandĭulŭ, se-'lŭ prandĭésca
Far' se-ĭ multĭemésca, —
Visulŭ, se-ĭ deslege
Cu elŭ se-lŭ împece!
 Boĭerĭulŭ graĭá:
„Parecà erá,

Icĭ în curtea mea,
Unŭ lacŭ chiseracŭ, —
Si 'n prejurŭ de lacŭ
Vérga ca de aurŭ
Cu ochĭ de balaurŭ,
Si 'n prejurŭ de vérga,
Tufa fórte négra,
Unŭ mèrŭ margeritŭ
Mandru înfloritŭ,
Ce 'ntorcea la ventŭ
Totŭ florĭ de argentŭ.
Susŭ pe crengurele
Cuĭbŭ de turturele,
Josŭ la cracisĭeĭ
Stolŭ de columbeĭ,
Sub umbr'a-ĭ rotunda,
Trestia marunta."
Domnulŭ a visatŭ
Si s'a minunatŭ, —
Óspetiĭ au datŭ,
De au deslegatŭ.
„Celŭ lacŭ chiseracŭ,
Curtea Dtale.
Vérga cea de aurŭ,
Dómn'a Dtale.
Mèrulŭ margeritŭ,

Fétĭ'a Dtale.
Cu florĭ de argentŭ
Pèrulŭ Dtale.
Cuĭbŭ de turturele,
Fete de petîtŭ.
Stolŭ de columbeĭ,
Fiĭ de însuratŭ.
Tresti'a marunta,
Óspetiĭ ceĭ multĭ!"
Si fiĭ sanetosŭ,
C' o'nchinamŭ frumosŭ,
Intru sanetate
Dîle 'ndelungate.

Darurile colindatorilorŭ.

Junii pléca-a colindá,
Junilorŭ bunĭ!
Junĭ, pe junĭ se daruĭá. —
Dara darulŭ, ce erá?
Junii de se bucurá?!
— Nesce róte maruntĭele,
Si cam albe argentĭele, —
Verigele de anele,
Dela dalbe fetĭorele.
Junii bunĭ maĭ colindá,
Junĭ, pe junĭ se daruĭá, —
Cu arcŭ, tare încordatŭ,
De sagete încarcatŭ,
Si 'ndreptatŭ de sagetatŭ
Ca cu fulgerŭ de tunatŭ, —
Cu murgŭ sprintenŭ, însĭelatŭ,
De bataĭa castigatŭ!

Junii buni mai colindá,
Banisiorii-i numerá,
Arcu-'n umerŭ 'lŭ luvá,
Si pe murgŭ încalecá, —
La bataia se porniá!
Dar pe cine cà vorŭ bate?
— Nesce fere blastemate, —
Cà-au iesitŭ din munti la tiéra,
Si 'ntr'o dî de dalba séra,
Mirurile le calcara,
Granele le secerara,
Vinurile le sticara!
Dar' pe cine cà vorŭ bate?
— Nesce fere blastemate, —
S'au multîtŭ dusimanii 'n tiéra,
Si o manca, ca se péra, —
Fetele nu se maritŭ,
Cà fetiorii au peritŭ, —
Mam'a-a casa lacremi stórce!
Cà fetiorulŭ nu rentórce!
Se fiti juni toti sanetosi,
Cà-o'nchinamŭ pre bucurosi!

Legionarii Iasieni.

Inca Rom'a nu-ĭ perduta,
Incâtŭ fiĭ seĭ au traĭu, —
Cuĭbulŭ, vulturulŭ adĭ muta,
Mane 'ntórna ĭér' la plaĭu.
Haĭ Leromŭ Dómne haĭ! rep:

Ramulŭ trece, dar' remane
Dupa noĭ unŭ trunchĭu romanŭ, —
Cea, ce adĭ perdemŭ, mane
Se va 'ntórce la mosĭténŭ.
Haĭ Leromŭ Dómne haĭ! rep:

Tremure de-a nóstra céta
Barbarulŭ acelŭ avanŭ;
Cà n'apune nicĭ o data,
Viu, lucéferulŭ romanŭ.
Haĭ Leromŭ Dómne haĭ rep:

Observatiunĭ.

Colinde religióse.

1. Drumariĭ, pag. 1. Acést'a colinda e culésa în 4. esemplare, 2 din Clusĭu, 1. din Alb'a Juli'a, si 1. din Gĭul'a, cu acea diferintĭa maĭ esentîala cà în acestŭ din urma în locŭ de plopŭ e pèrŭ verde în locŭ de mèrŭ ĭederŭ verde, si cà versurile suntŭ de 8 pecĭóre. *)

*) D. C. Varanu e culegètorĭulŭ de pela Michaĭescĭ si Dobr'a, D. Teodorŭ Manŭ ín prejurulŭ Clusĭuluĭ, D. Josifŭ Papu din Alb'a Juli'a, totĭ treĭ în Ardélŭ. D. Sor'a Moĭse Novacŭ din Bozint'a mare lenga Debrecinŭ. —

Afara de DD. atinsĭ mĭ-au maĭ tramisŭ colinde dar' numaĭ în fragmente D. G. V. în Gĭul'a, — D. V. M. M. în Radn'a, în Ungari'a. — Unele le-am culesŭ sîngurŭ pe la Lipova si Foenŭ în Banatŭ. — Dîn fragmente, multe, am folosîtŭ pentru întregire. De tóte avuĭu 200 de colinde si fragmente si dín aceste remasera 60. Prelucrarea precauta din maĭ multe esemplare — adeseorĭ din 3 provincĭe romane sperŭ cà va redica autoritatea opuluĭ.

2. Iesle a, pag. 3, în 5 esemplare, 3 din Clusĭu, 1 Alb'a Juli'a, 1. Bozint'a mare. In doue esemplare erá:

Pene 'n dîu'a de Ispasŭ,
Dar' sĭ-atuncĭ numaĭ unŭ cĭasŭ,
Se mancatĭ putĭenelasĭu.

3. Regiĭ si stéu'a, pag. 6. In colinde tóte cuvintele suntŭ popurale, afara de rege (craĭu) si spirtŭ (duhŭ). — Eŭ credŭ cà si pe campulŭ acest'a se póte corege limb'a de cuvintele urîte si în 10 cóle, a întroduce 2 cuvinte noue, póte fi de bine primitŭ. — In Balade întroduseiu sigilŭ (pecetŭ), regisĭorŭ (ceaisĭorŭ) bravŭ (voĭnicŭ) si sperŭ cà pe cum a învetĭatŭ poporulŭ cele maĭ rele, asĭa va învetĭá încetŭ si cele maĭ bune.

4. Irodŭ si Soliĭ, pag. 9. Dobr'a si Lipov'a.

5. Priveghierea, pag. 12. Dobr'a Clusiu, Alb'a Julia.

6. Santiĭ si Dîn'a, pap. 14. Dobr'a Clusiu, Alb'a Julia.

Póte cà nu tóta colind'a va împlini pretensiunea on. publicŭ, — dar' déca vomŭ judecá, cà tóte suntŭ crearea romanuluĭ si adĭ orĭ câtŭ de mĭca ar fi aceea, trebuĭe se o pretĭuimŭ, càcĭ eu credŭ cà numaĭ dupace va avé literatur'a romana baremŭ vre o 20. de brosĭure din poesi'a popurala, se va puté alege brenz'a din zĕrŭ adeca cele ce se apropie de clasicitate, din cele ce n'au mare însemnetate.

Altŭ mintre, eu bucurosŭ primescŭ critic'a cuĭva în publicŭ, fia aceea câtŭ de aspra, dar' fia drépta.

7. Santiĭ si S. Ionŭ, p. 17. Michaïescĭ Clusĭu.

8. Vestitorĭulŭ, p. 19. Clusĭu Alb'a Juli'a.

9. Cratĭunés'a si pruncii p. 22. Clusĭu.

10. Rîndunelele, pag. 24. Clusĭu Bozint'a Mare.

11. Venatoriĭ luĭ cratĭunŭ, p. 26. Clusĭu, Bozint'a, Gĭul'a.

12. Monastirea si Rug'a, p. 28. Dobr'a. Clusĭu, Bozint'a, Gĭul'a.

13. Paseruĭc'a, p. 31. Clusĭu Radn'a.

14. Mari'a si Santiĭ, p. 33. Clusĭu, Lipov'a.

15. Sant'a Duminecă, p. 35. Michaïescĭ.

16. Cuĭbulŭ si puiĭ sĭoĭmilorŭ, p. 38. Michaïescĭ, Clusĭu.

17. Mari'a si fetele p. 41. Dobr'a, Alb'a Juli'a, Gĭul'a.

18. Cantulŭ doruluĭ, p. 44. Alb'a Juli'a Michaïescĭ.

19. Ploĭ'a cu focŭ, p. 47. Clusĭu, Alb'a Juli'a.

20. I'ud'a, p. 49. Bozint'a, Clusĭu.

Numaĭ colind'a acést'a si „Regiĭ si stéu'a" sémena cu cantecele dela Cratĭunŭ ce le canta pruncii. Vedĭ „Scurte învetĭature" de Ioanŭ Tomicĭu Protopresbiter în Caransebesĭu. Bud'a 1827. p. 97, si 116. — Cantecele din cartea acést'a, nu suntŭ colinde, precum vovĭescŭ uniĭ a le numi. —

21. Vestea rea, p. 51. Bozint'a Lipov'a.

22. Graulŭ vinulŭ si mirulŭ, p. 53. Clusĭu, Alb'a Iuli'a, Blasĭu (dupa prelucrare).

23. Avutulŭ si seraculŭ, p. 56. Bozint'a, si Clusĭu (aci 2 esempl:).

24. Més'a gatita, p. 60. Michaĭescĭ Clusĭu.

45. Bocalulŭ de aurŭ, p. 62. Alba Juli'a, Clusĭu Foenŭ (lenga Timisĭór'a). —

26. Scald'a p. 65. Dobra, Clusĭu, A. Juli'a Dupa prelucrare 1. esempl. din Micalaca lenga Aradŭ.

27. Anteĭetatea luĭ Cristosŭ, p. 68. Michaĭescĭ, Lipov'a. —

28. Cheĭ'a raĭuluĭ, p. 71. Alb'a Juli'a.

29. Locŭ în Raĭu, p. 74. Clusĭu, Alb'a Juli'a Dobr'a.

30. Préd'a din raĭu, p. 77. Clusĭu, A. Juli'a, Radn'a Lipov'a.

31. Mengaĭerea luĭ Petru, p. 80. Clusĭu, Foenŭ.

32. Iudecat'a luĭ Adamŭ, p. 82. Dobra, Alb'a Juli'a, San' Michaĭu lenga Timisĭór'a.

33. Raĭulŭ, Lipov'a, p. 84. frag. din Alb'a Julia.

34. Iadulŭ, p. 87. Lipov'a, Radn'a, frag. Bozint'a.

35. Judetĭulŭ din urma, p. 90. Clusĭu.

Colinde lumesci.

Acést'a colinda e din Moldavi'a, aretata de D. G. Asaki. Eu o aducŭ acĭ pentru diferinti'a formeĭ în versŭ. — Tóte cantecele popurale au cadintĭ'a dupa olalta, adeca versulŭ anteĭu cu al doile; acésta înse are cadintĭ'a în versulŭ anteĭu si alŭ trei-le, pentruce, — privindŭ si la stilŭ — denegŭ a fi compusa de poporŭ, ci de altŭ autorŭ inteligente.

Esplicatiunile

unorŭ cuvinte de însemnetate.

Adamŭ. E omulŭ celŭ d'antêĭu, pe carele Ddĭeu l'a facutŭ din pamentŭ, si l'a pusŭ în raĭulŭ (gradin'a) pamentescŭ. I-a datŭ tóte placerile, si ĭ-a opritŭ se nu mance din pomulŭ sciĭntĭeĭ bineluĭ si a reuluĭ. Dar' însĭelatŭ fiindŭ prin muĭerea s'a a mancatŭ, si pentru acést'a s'a scosŭ din raĭu, si s'a supusŭ morbuluĭ, fómetiĭ si mortiĭ, — si în pecatulŭ acest'a se nascŭ totĭ ómeniĭ.

Alergarea cu caiĭ. Vedĭ Cursulŭ.

Aureliu Titŭ Antoninŭ Piulŭ. A domnitŭ dela 138—161. d. Cr. Scopulŭ acestuĭ imperatŭ romanŭ erá ordinea buna, si pacea, — si acesta o-a împartîtŭ peste cea maĭ mare parte a pamentuluĭ. A stimatŭ religiunea, si a amatŭ dreptatea. Elŭ erá însăsĭ virtute, si nu cunoscea desĭertatĭunĭ, si afectiunĭ, erá unŭ barbatŭ bŭnu si demnŭ de amóre.

Aureliu a fostŭ binecuventarea poporuluĭ carele ĭ-a sustĭenŭtŭ numele si în seculiĭ viitorĭ.

Cunosciĭntĭ'a, ce l'a urmatŭ pene la mormentŭ, 'a convinsŭ, cà sĭ-a împlinitŭ datorintĭ'a. Istori'a marturisce, cà lumea putĭenĭ domnitorĭ avú ca pe acestŭ imperatŭ romanŭ.

Aureliu Marcŭ, Antoninu Filosofulŭ. A domnítŭ dela 161—180. d. Cr. Inca ca si pruncŭ de 12. anĭ s'a cunoscutŭ cu 'filosofi'a stoica, din carea a primitŭ principiulŭ, cà: „spirtulŭ se prefera trupuluĭ, ĭéra mintea patimelorŭ; — virtutea e sîngurulŭ bunŭ, pecatulŭ e sîngurulŭ reu.“ Si pentru acést'a erá aspru catra sîne, crutĭatorĭu catra altiĭ, binefacètorĭu, si ĭubitorĭu de dreptate.

In strepitulŭ castrelorŭ a compusŭ meditatiunĭ filosofice, — poporuluĭ romanŭ a tĭenutŭ publice prelegerĭ din filosofia, asĭa în Greci'a, si în Asi'a cu modesti'a unuĭ filosofŭ, cu demnitatea unuĭ imperatŭ.

Nu ĭ-a placutŭ a purtá resboĭu, càcĭ l'a cugetatŭ „nefericirea genuluĭ omenescŭ“-candŭ înse lips'a uneĭ defensiunĭ drepte l'a chĭamatŭ la arme, atuncĭ a espusŭ si person'a sa pentru împeriu. De fétĭa a fostŭ în 8 espeditiunĭ de ĭérna la tĭermiĭ înghĭatĭatĭ a-ĭ Dunariĭ desi constitutiunea luĭ debila 'ĭ 'erá spre stricare.

Marcomaniĭ, guadiĭ si alte popóre germane (nemtĭescĭ) si sarmatice (slave) confederandu-se predara dela Dunare pene la Acuilea (în Itali'a). In 166 s'a începutŭ resboĭulŭ acest'a în care sîngurŭ a condusŭ óstea sa si de treĭ-orĭ a trecutŭ preste Alpĭ. De doue-orĭ s'a împacatŭ cu inimiculŭ, si candŭ a treaóra voi

se-lŭ stérga de pe pamentŭ, muri fara de a ajunge la scopŭ. — Istoricii dîcŭ, cà a fostŭ maĭ mare decatŭ tóta etatea luĭ.

Lumea viitóre a onoratŭ numele luĭ si dupa mórte, — si desi trecuse maĭ multŭ de unŭ seculŭ — multĭ cetatĭenĭ romanĭ pastrara efig i'a luĭ întra dĭeiĭ de casa.

Domnirea acestorŭ doĭ imperatĭ romanĭ se numesce epoc'a Antoninilorŭ, si e unŭ sîngurŭ periodŭ în istoria, candŭ scopulŭ domnitorilorŭ erá fericirea popórelorŭ, — si genulŭ omenescŭ în acestŭ periodŭ a avutŭ starea cea maĭ buna si fericita.

Sîstem'a domniriĭ lorŭ erá spre a sustĭené demnitatea imperĭuluĭ, si nu a-lŭ maĭ latî. Prin medĭlóce oneste au castigatŭ si amicétĭ'a multorŭ barbarĭ. — Natiunile cele maĭ îndepartate propunea caus'a lorŭ acestorŭ imperatĭ, ca eĭ se o decida ca si nesce ariopagĭ a-ĭ lumiĭ.

(Vedĭ Dio Cas. I. LXXI. p. 1191. — Hist. Aug. in Marc. Aurelio. c. 18. — Gibbon Tom. I. p. 12. etc. si 112. etc.)

Alut'a séu Oltŭ, e rîu în Romani'a curge dîn Transilvani'a printre Carpatĭ în Dunare.

Argĭsĭu, e rîu în Romani'a, curge din fontîle Carpatîlorŭ pene în Dunare.

Boĭerĭu. Cuventulŭ acest'a astadĭ e în usŭ numaĭ în principate. Acest'a a fostŭ universalŭ, adeca si alŭ nostru pe candŭ în Transilvani'a esistá aristocrati'a romana, carea pe timpulŭ Calvinismuluĭ, persecutiuniĭ religionarĭe — în urm'a

legilorŭ aduse, sub pedéps'a perderiĭ nobilitatiĭ si bunurilorŭ de nu va lasá legea, s'a renegatŭ, — si asĭa s'a magĭarisatŭ. Istoria aréta ca atate familiĭ aristocrate magĭare în Ardélŭ suntŭ de sange romanŭ. Boĭerĭu însémna nobilŭ de rangŭ mare.

B o u. Poporulŭ crede, cà carnea de bou pentru acea se póte mancá, pentruca l'a binecuventatŭ M a r i'a s a n t a, candŭ ĭ-a aburatŭ fiulŭ nascutŭ în staulŭ. Supestitiune.

C a l ŭ. Carnea de calŭ nu se manca, pentruca Mari'a santa l'a afurisitŭ candŭ a tropotitŭ în staulŭ. Superstitiune.

C a n t a t o r ĭ. Timpulŭ în dĭorĭ, candŭ începe a cantá cocosĭulŭ, se numesce „c a n t a t o r ĭ."

C r a t ĭ u n ŭ. (Creatiune). Insémna serbatorea nasceriĭ luĭ Cristosŭ. Totŭ de odata C r a t i u n ŭ e si o persóna din M i t o l o g i a r o m a n a c r e s t i n a, si e domnulŭ caseĭ unde s'a nascutŭ C r i s t o s ŭ.

C r a t ĭ u n é s'a. Muĭerea luĭ Cratĭunŭ, — asemene persóna mitologica.

C r i s t o s ŭ. E a doua persóna a santeĭ Treimĭ, àdeca a Dumnedĭeriĭ; se numesce fiulŭ luĭ Ddĭeu, ĭera ca omŭ e fiulŭ precurateĭ fetĭóreĭ M a r i e ĭ. In a 8-a dî fù taĭatŭ în prejurŭ, sĭ s'a numitŭ I s u s (unsŭ). A învetĭatŭ pe ómenĭ pentru salutea eterna. — In an. 33-a a vietĭeĭ sale a muritŭ pe cruce. — A 3-a dî a înviatŭ si în dîu'a a 40. s'a suitŭ la cerĭurĭ. In colinde vine adeseorĭ D o m n u l ŭ b u n ŭ, D o m n u l ŭ s a n t ŭ.

Cursulŭ. Alergarea, séu jocul cu caiĭ, la romanĭ s'a chiamatŭ cursus. — Originea acestorŭ jocurĭ circense (în cercŭ) e din timpulŭ luĭ Romulŭ, înca înainte de rapirea sabinelorŭ, si se tienea pe campulŭ luĭ **Marte** (dielŭ taberei). — Maĭ tardîu s'a edificatŭ cerculŭ pentru cursŭ, si s'a numitŭ **Circus Maximus.** Pe timpulŭ luĭ **Juliu Cesare** încapea 150,000 de ómenĭ în trinsulŭ. — La începutŭ cursulŭ era **singulariu**, numaĭ cu unŭ calŭ, — maĭ tardîu **desultariu**, cu maĭ multĭ caĭ, si se saria de pe unulŭ pe altulŭ. Era cursŭ si cu carele.

Carpatĭ, muntiĭ cariĭ despartŭ Romani'a si Moldavi'a de Transilvani'a.

Diacŭ. Popa tinerŭ, diaconŭ. — In timpulŭ maĭ nou invetiacelŭ, studinte.

Dîn'a. — O fiintia dieésca. Persóna mitologica.

Domnuluĭ Dómne. In colindele religióse se întielege închinarea colindeĭ întru onorea **Duluĭ Cristosŭ**; in cele lumescĭ, domnuluĭ caseĭ. —

Dómneĭ Dómne. In cele religióse, **Marieĭ sante**, in cele lumescĭ, dómneĭ caseĭ.

Dumineca. O persóna mitologica crestina, si se prefera **Vineriĭ**, dîneĭ amoruluĭ.

Edemŭ. Însémna paradisŭ, raiu. — Edemŭ e unŭ teritoriu maĭ mare, si pe acést'a e raiulŭ unde a locuitŭ **Adamŭ** si **Ev'a.**

Edemulŭ e la resaritŭ, si se crede a fi fostŭ aprópe de rîulŭ **Eufratŭ** în **Asi'a.**

Ev'a. Muierea lui Adamŭ. Ea a adusŭ la peccatŭ pe barbatulŭ seu, deórece diavolulŭ s'a facutŭ in tipulŭ sierpeluí, si i-a datŭ unŭ mèrŭ din pomulŭ opritŭ.

Fluerŭ de focŭ, cu restocŭ de focŭ. Se întielege pistolulŭ.

Galileĭ. La muntele Galileĭ. Munte cu asia nume nu a fostŭ, ci se intielege Galileeĭ. Galilea avea 204 de cetati si erá fórte impopulata, avea marea sa anumita genesaretŭ. Isus a crescutŭ in Galile'a, si aci a amblatŭ invetiandŭ, pentruce Iulianŭ l'a numitŭ Ddieulŭ Galileanŭ.

Gavrila. Arcangerulŭ tramisŭ la fetiór'a Maria, ca se-ĭ insciintiedie cumca din ea se va nasce Ddieu. In colinda, Gavril'a e ca si unŭ nuntiu care cauta pe santĭ ca se-ĭ adune.

Haraciu. Cuventŭ turcu, însémna portia. simbria, léfa.

Ilie. A fostŭ profetŭ, si a locuitŭ in muntele Carmelŭ. Facendŭ multe minuni intru marirea luĭ Ddieu, s'a suitŭ la ceriu in carŭ de focŭ. Poporulŭ crede cumca, candŭ fulgera si tuna, santulŭ Ilie mana carulŭ cu focŭ, si plesnesce cu shiciu. — Vedĭ colinda „Préd'a din raiu" asia icóna frumósa!

Iobagiu. Cuventŭ ungurescŭ, însémna unŭ locuitoriu fara pamentŭ propriu, si îndatoratŭ la multe sierbitie pentru domnulŭ de pamentŭ (spahia, cuventŭ turcescŭ, ce însémna si soldatŭ calariu.) —

Ionŭ. A fostŭ profetŭ, fiulŭ S. S. Zachariu si Elisabeteĭ, cariĭ l'au nascutŭ în etatea

lotŭ betrâna. S'a numitŭ botediătoriu, pentruca a predicatŭ botediulŭ, si a botediătŭ pre D. C r i s t o s ŭ în ap'a I o r d a n ŭ. I r o d ŭ a demandatŭ se i-se taie capulŭ. Altulŭ a fostŭ evangelistulŭ I o n ŭ.

I o r d a n ŭ. Riulŭ celŭ mai mare a P a l e s t i n e i (pamentului santŭ), anumitŭ dela done fontĭ a le sale I o r, si D a n, carĭ împreunand'u-se facŭ riulŭ I o r d a n ŭ, ce curge în M e r o n ŭ, (marea mórta.) —

I o s i f ŭ. E logodniculŭ (sponsulŭ) fetiórei M a r i e i. D. C r i s t o s ŭ în timpulŭ pruncieĭ s'a incredintĭatŭ grijiĭ luĭ, ca unuĭ tata.

I r o d ŭ. La nascerea luĭ Cristosŭ erá rege si avea palatiulŭ seu în Ierusalimŭ.

I u d'a. Unulŭ din 12. apostolĭ a D. C r i s t o s ŭ. Acel'a a vindutŭ pre D. C r i s t o s ŭ cu 30. de argentĭ jidoviloră.

L e r u-m i, L e r o-m i. Leru si Lero e abreviatŭ desmerdatoriu. Tóte popórele au datina a face diminutivŭ, séu a abreviá numele acelŭia, pe care-lŭ ĭubescŭ. Acésta esclamatiune cuprinde in sine unŭ suspinŭ dupa ĭubitulŭ Aureliu, si e in vocativŭ. — Leru-mĭ, si Lero mĭ e cu pronomele posesivŭ, meu.

L e s ĭ. Polecĭ din silaba „lecĭ" s'a facutŭ l e s ĭ. Se întĭelegŭ aceĭ din Galici'a, si Poloni'a, cu cariĭ românĭĭ avura lupte sangeróse.

M a ĭ c' a. Se întĭelege mam'a Domnului C r i s t o s ŭ, adeca precurat'a M a r i'a.

M a r i'a. E mam'a Dluĭ I s u s ŭ C r i s t o s ŭ, fi'a SS. I v a c h i m ŭ s i A n n a, si în tim-

pulŭ de maritŭ fù încredintiata santuluĭ I o s i f ŭ. Acest'a candŭ o vediù grea, a ignoratŭ misteriulŭ încarnatiunii, si s'a cugetatŭ ca se o lese, pene ce in somnŭ angerulŭ i-s'a aretatŭ si i-a spusŭ cà Mari'a e nentinata.

M a t e ĭ u. Unulŭ din ceĭ patru evangelĭstĭ. L u c'a, I o a n ŭ, M a r c u, M a t e ĭ u.

M è r ŭ. Poporulŭ crede cà merulŭ pentru aceea are fructe, pentruca umbrindŭ pe M a r i'a S a n t a, fú binecuventatŭ. Superstitiune.

M i c h a i l a. A fostŭ arcangelŭ, si se numesce îmblandiatoriulŭ draculuĭ, si capulŭ militieĭ ceresci.

P e t r u. A p o s t o l ŭ din natiune galilea, — fratele santuluĭ A n d r e ĭ u. Maĭ nainte s'a numitŭ C e p h a s, si din pescariu s'a facutŭ apostolŭ. La începutŭ a siedutŭ în A n t i o c h i'a, peurma in R o m'a unde la demandarea luĭ N e r o, într'o dî cu S. P a u l u fú restignitŭ cu piciórele în susŭ judecandu-lŭ nedemnŭ ca se móra cum s'a restignitŭ C r i s t o s ŭ. In colinde vine ca si sotiulŭ luĭ Cristosŭ, si adeseorĭ.

P i l a t ŭ. A fostŭ unŭ locotenin te pusŭ de imperatulŭ Augustŭ în provinci'a asiatica, P o n t ŭ.

P l o p ŭ. Poporulŭ crede câ neumbrindŭ pe S. M a r i a, fú blastematŭ ca se crésca în susŭ, si fara fructe. — Superstitiune.

R e l i u. Abreviare din A u r e l i u.

R î n d u n e a. — In colind'a „Rîndunelele" se vede caus'a superstitiunii, pentru ce facŭ ele cuibulŭ sub stredina, séu în podŭ, si nu în arburĭ ca alte paserĭ. —

R u s a l i m ŭ. Abreviare din Ierusalimŭ, séu Hierusalimŭ, cetatea I u d e e ĭ, în totŭ resaritulŭ cea maĭ renumita, a fostŭ edificata pe munte si în vale, si însémna „Cetate de pace.“ Resiedintĭ'a religiloru, împoporata de i s r a i l t e n ĭ si i e b u s e n ĭ. T i t ŭ împeratulŭ romanŭ a stricatŭ Ierusalimulŭ, a pusŭ 97. de miĭ de locuitori în sclavia, si unŭ milionŭ a cadĭutŭ de spat'a romana, si de fóme.

Aci erà tribunalulŭ pretoriuluĭ romanŭ, ce în colinde se dîce „C a s'a d e s v a t ŭ“ în carea a judecatŭ Pretoriulŭ romanŭ, Pilatŭ.

Sub A d r i a n ŭ (137. d. cr.) s'a numitŭ E l i'a C a p i t o l i n'a, si în loculŭ bisericeĭ sante, s'a redicatŭ templulŭ luĭ J o e (Iupiter). Dela 1244. cadĭù în man'a M a h u m e d a n i l o r ŭ; la 1517, sub P ó rt'a otomana.

S a b i n ĭ ó r e. Fetele poporuluĭ S a b i n ŭ, ce erá aprópe de R o m'a. Numele sabinŭ l'au avutŭ maĭ multe popóre în Itali'a, dela fundatorĭulŭ S a b o. Acestŭ poporŭ a avutŭ pamentŭ angustŭ, înse în lungime dela T i b e r pene la N o m e n t u m. Pe fetele acestuĭ poporŭ le-au rapitŭ romaniĭ, atuncĭ candŭ înca nu avura femeĭ cu ocasiunea unuĭ jocŭ. Vedĭ colind'a „Joculŭ.“

S ĭ e d ĭ e t ó r e. Locŭ de adunarea juniloru si feteloru. Acestia se aduna sér'a la unŭ vecinŭ séu cunoscutŭ în casa, ĭéra de e véra, si e luna, afara. Fetele si nevestele torcŭ si canta, juniĭ si barbatiĭ facŭ glume, canta, si povestescŭ.

S ĭ o ĭ m ŭ. E pasere maĭ mare decâtŭ unŭ huliu, maĭ míca ca unŭ vulture. E fórte curagiósa,

si se póte înveţiă spre a venă cu ea. In cantecele popurale fórte adeseori se pomenesce.

Vinerea. (Venus). E o dîna pagana, fi'a luĭ Joe, muierea luĭ Vulcanŭ. Au fostŭ 3 dîne cu acestŭ nume. De comunŭ ea e dîna frumsetĭeĭ, amóreĭ, placeriĭ.

Vitleemŭ. E cetate pe pamentulŭ Iudeeĭ, unde s'a nascutŭ Cristosŭ.

☛ **Dreptulŭ de retiparire e sustĭenutŭ.**

Sminte.

pag.	sirŭ,	sminta	citesce.
XI.	16	înradncinatŭ	înradecinatŭ.
39	3	slipĭá	sclipĭá.
40	ultimŭ	Pertru	Pentru.
51	4	Dela dĭorĭ pene 'n tardîu, —	
62	12	Si la cerĭurĭ venețĭele.	
77	6	Me	Pe
122	5	eum	cum
144	6	munte	punte.
	8		Pecurarĭu.

